

Torsdagen den 21 september

Kl. 12.00–12.36

14.00–15.18

16.00–16.02

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 31 augusti justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Annika Eclund* (KD) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 oktober, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Björn Rubenson* (KD).

§ 3 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde att *Mats Pertoft* (MP) skulle tjänstgöra som ersättare för *Annika Hirvonen Falk* (MP) under tiden för hennes ledighet den 19 oktober 2017–30 april 2018.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält *Mats Pertoft* som suppleant i justitieutskottet under *Annika Hirvonen Falks* ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 19 oktober 2017–30 april 2018* till

suppleant i justitieutskottet
Mats Pertoft (MP)

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2017/18:1

Utgiftsområde 1 till konstitutionsutskottet

Utgiftsområde 2 och 25–27 till finansutskottet

Utgiftsområde 3 till skatteutskottet

Utgiftsområde 4 till justitieutskottet

Utgiftsområde 5 och 7 till utrikesutskottet

Utgiftsområde 6 till försvarsutskottet

Utgiftsområde 8 och 10–12 till socialförsäkringsutskottet

Utgiftsområde 9 till socialutskottet

Utgiftsområde 13 och 14 till arbetsmarknadsutskottet

Utgiftsområde 15 och 16 till utbildningsutskottet

Utgiftsområde 17 till kulturutskottet

Utgiftsområde 18 till civilutskottet

Utgiftsområde 19, 21 och 24 till näringsutskottet

Utgiftsområde 20 och 23 till miljö- och jordbruksutskottet

Utgiftsområde 22 till trafikutskottet

Propositionen i övrigt till finansutskottet

2017/18:2 och 3 till finansutskottet

EU-dokument

KOM(2017) 481 till konstitutionsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 14 november*.

*Rätt att fullfölja
introduktionsprogram
i gymnasieskolan efter
flytt till en annan
kommun*

§ 6 Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun

Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:Ubu3

Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun (prop. 2016/17:190)

föredrogs.

Anf. 1 HÅKAN BERGMAN (S):

Herr talman! Vi ska nu behandla utbildningsutskottets betänkande som gäller regeringens proposition om elevers rätt att fullfölja ett introduktionsprogram i gymnasieskolan även om de flyttar till en annan kommun. Jag vill inledningsvis yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Herr talman! För att få ett jobb, etablera sig på arbetsmarknaden eller läsa vidare krävs i dag oftast en slutförd gymnasieutbildning. Därför är regeringens mål också att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Elever som inte är behöriga till ett nationellt program kan på ett introduktionsprogram i gymnasieskolan läsa ämnen som ger möjlighet att gå vidare till ett nationellt program, en annan utbildning eller arbetsmarknaden.

Det enskilt största programmet inom introduktionsprogrammen är språkintrouktion som vänder sig till nyanlända elever som behöver en utbildning med basen i det svenska språket. Under läsåret 2016/17 fanns nära 36 000 elever inom området språkintrouktion. I skollagen framgår det tydligt att elever som har påbörjat ett nationellt program inom gymnasieskolan har rätt att fullfölja sitt program om de flyttar till en annan kommun. Denna möjlighet är mer oklar när det gäller introduktionsprogrammet och framför allt för asylsökande ungdomar.

Den nu avslutade Gymnasieutredningen har pekat på att det finns en otydlighet i skollagen om rätten att fullfölja ett introduktionsprogram om man flyttar. För asylsökande ungdomar som har fyllt 18 år är detta särskilt problematiskt då de inte har rätt att påbörja en gymnasieutbildning efter att de har fyllt 18 år. Utredningen föreslog att lagtexten borde förtydligas.

I regeringens proposition föreslås därför nu en ändring i skollagen som förtydligar att en elev har rätt att fullfölja ett introduktionsprogram efter flytt till en annan kommun. Rätten avser såväl det påbörjade introduktionsprogrammet som ett annat introduktionsprogram. Det senare är särskilt viktigt eftersom ett introduktionsprogram normalt sett bara är *ett* led i en fullbordad gymnasieutbildning.

Det här är ett bra förtydligande och en bra lagändring. Det är inte rimligt att elevers möjligheter att fortsätta sin utbildning på ett introduktionsprogram efter 18-årsdagen ska skilja sig åt om de bor kvar i sin hemkommun eller om de flyttar till en annan kommun.

För att kunna etablera sig på arbetsmarknaden eller läsa vidare krävs i dag en slutförd gymnasieutbildning, och gymnasieskolans introduktionsprogram är då för många elever en mycket viktig pusselbit. Med detta förslag kommer alla elever att vara säkra på att få fortsätta på introduktionsprogrammet och kunna gå vidare i sina studier även om de flyttar. Detta är bra. Jag vill därför från Socialdemokraternas och Miljöpartiets sida yrka bifall till förslaget i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 2 ERIK BENGTZBOE (M):

Herr talman! Vi har samlats här i dag för att debattera och senare fatta beslut om rätten att fullfölja ett introduktionsprogram i gymnasieskolan efter det att man har flyttat till en annan kommun. Låt mig inledningsvis yrka bifall till det framskrivna förslaget för min egen del liksom på Moderaternas och hela Alliansens vägnar. Det är glädjande att vi över blockgränsen och över partigränserna här i kammaren kan finna lösningar på praktiska problem för Sveriges unga när så väl behövs.

De senaste åren har tiotusentals unga människor kommit till Sverige efter att ha flytt undan en omöjlig livssituation och för att söka sig möjligheten att bygga sig ett bättre liv. I detta arbete är utbildning nyckeln till integration – inte enbart för att alla dessa ungdomar som trots att de har fått en tråkig och krokig start i livet ändå ska få en chans att bygga sitt eget liv utan också för att möjliggöra för alla dessa att i grunden kunna vara med och bidra och bygga det här landet starkare i framtiden i stället för att fastna i ett utanförskap som riskerar att permanentas om rätt insatser inte finns.

Prot. 2017/18:8
21 september

*Rätt att fullfölja
introduktionsprogram
i gymnasieskolan efter
flytt till en annan
kommun*

De hinder som har uppstått och som har uppmärksammats, och som den här lagen ändrar på genom detta beslut, har fått ödesdigra konsekvenser för den enskilde. Man har kanske till och med av staten tvingats att bosätta sig i en annan kommun än i den man har varit och har därmed inte kunnat fullfölja den introduktionsutbildning som man har påbörjat eller någon annan introduktionsutbildning än den man har påbörjat. Detta hinder röjs nu undan, och det är nödvändigt att röja undan det för att säkerställa att alla ska kunna få en gymnasieutbildning.

Samtidigt ser vi att introduktionsprogrammet har svällt något enormt de senaste åren. Det har inte enbart skett till följd av en stor andel invandring. Vi ser också många avhopp från introduktionsprogrammen, inte bara för att man går vidare till andra introduktionsprogram och tyvärr inte heller vidare till ordinarie gymnasiestudier utan man söker sig också helt bort från gymnasieskolan. Man väljer att inte skaffa sig någon utbildning alls. Detta skapar enorma problem och utmaningar inför framtiden.

Även om det beslut som vi kommer att fatta i dag underlättar för dem som tvingas byta eller frivilligt byter kommun att kunna fullfölja sin introduktionsutbildning behövs ytterligare insatser och åtgärder för att fler av dem ska få en chans att fullfölja sin introduktionsutbildning och sin gymnasieutbildning.

Alliansen har här lyft fram ett par prioriterade områden. Kammaren borde gå vidare och arbeta med dem. Det handlar om att få fler utbildade och kompetenta språklärare. Vi har föreslagit att svenska som andraspråk ska ges som sommarkurs och kvällskurs, och det bör vara en obligatorisk del av lärarutbildningen. Vi har också föreslagit starkare möjligheter för rektorer att använda sig av prioriterade timplaner för att eleverna ska få ytterligare goda möjligheter att fokusera på den grundkompetens och de grundkunskaper som är nödvändiga för att klara sig vidare i livet och för att minska antalet avhopp från gymnasieskolan.

Vi behöver, mina vänner här i kammaren och herr talman, också se över hur vi ytterligare kan stärka yrkesutbildningar så att även den som kommer till Sverige i ett sent skede och den som inte, åtminstone just nu, är intresserad av att skaffa sig en lång utbildning eller fullfölja och kompensera för en missad grundskoleutbildning får möjlighet att skaffa sig yrkeskompetens. Detta ska ske utan att de först hamnar ett par år i utanförskap innan kommunala insatser väl sätts in i vuxenutbildningen.

Vi kommer att yrka bifall i eftermiddag till förslaget. Det här är en bra ändring, men mer behöver göras.

(Applåder)

I detta anförande instämde Camilla Waltersson Grönvall (M) och Ulrika Carlsson i Skövde (C).

Överläggningen var härmed avslutad
(Beslut fattades under § 9.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2017/18:KU2

En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag (prop.
2016/17:180)
föredrogs.

Anf. 3 FREDRIK ERIKSSON (SD):

Herr talman! Det gjorde mig faktiskt väldigt glad att ta del av utskotts-
majoritetens avslag på våra yrkanden i detta betänkande, framför allt då
jag ser hur flera av ställningstagandena är utformade och motiverade på ett
sådant sätt att de faktiskt bekräftar den politik som vi i Sverigedemokra-
terna länge har förespråkade.

Bland annat hade vi yrkat på att det tydligt ska framgå i den nya för-
valtningslagen att svenska är det språk som gäller på svenska myndigheter.
Detta avslogs som överflödigt och så självklart att det inte behövs någon
ytterligare hänvisning till språklagens 10 § eller liknande. Till och med
regeringen anför detsamma. Sålunda får man väl nästan anta att vi alla är
överens i själva sakfrågan, nämligen att det får anses som allom bekant att
myndigheter och andra offentliga organ i Sverige kommunicerar på
svenska. Möjligen kan man kanske acceptera engelska som ett komple-
ment vid vissa tillfällen, då det är ett internationellt gångbart språk som
ingår som en obligatorisk del i den svenska utbildningen. Men i övrigt är
vi faktiskt nöjda med detta. Vi ser fram emot att aldrig mer behöva se några
blanketter eller broschyrer på främmande språk som arabiska, somaliska
eller liknande i den offentliga förvaltningen.

Likaså har Sverigedemokraterna som enda riksdagsparti, tror jag, länge
jobbat för att återinföra ett betydligt mer långtgående ämbetsansvar än vad
som låter sig göra gällande i dag. Dagens regler begränsas i mångt och
mycket av det som framgår i brottsbalkens 20 kap. om fel som begås i
samband med myndighetsutövning. Med dessa begränsningar kan en hel
del andra förseelser passera obemärkt förbi. Men då majoriteten i utskottet
nu har framhållit hur angeläget det är att samma rättsliga principer ska
gälla generellt, inte enbart vid myndighetsutövning, ser jag fram emot
många och långa konstruktiva diskussioner med de övriga partierna om
hur vi kan utveckla tjänstemannaansvaret till att omfatta mer än bara fel
som begås i samband med tjänsteutövning.

Att sedan myndighetsutövning i sig är ett väl etablerat begrepp inom
svensk förvaltningstradition och att det till och med i grundlagen indikeras
en tydlig skillnad i dignitet mellan olika ärendetyper hos en myndighets
verksamhet är förstås en helt annan frågeställning, och där har vi uppen-
barligen lite olika uppfattningar. Rent generellt kan vi från Sverigedemo-
kraterna tycka att det är och kanske till och med bör få vara en skillnad i
angelägenhetsgrad mellan när en myndighet hanterar rena rutinärenden
och när samma myndighet ensidigt fattar beslut som utgör uttryck för sam-
hällets makt över medborgarna och kan få negativa rättsverkningar för de-
samma och för enskilda individer. Om allting bedöms som lika betydelse-
fullt blir den logiska konsekvensen att ingenting är mer betydelsefullt eller
mer väsentligt att fokusera på än någonting annat, oavsett vad det handlar
om. Ska vidare allting hanteras likadant utan att någonting prioriteras
framför någonting annat blir den logiska konsekvensen att man antingen

får sänka ambitionsnivån för allting man företar sig eller skjuta till betydligt mycket mer resurser för att kunna företa allt med samma höga kvalitet.

Just det här med att skjuta till mer resurser, herr talman, leder mig osökt in på nästa frågeställning. Som bekant ställer vi i Sverigedemokraterna oss bakom att det införs krav, regler, tidsgränser och effektiva rättsmedel för att komma till rätta med de långa handläggningstiderna hos myndigheterna. Men vi menar nog också att det torde vara en ganska liten del av de offentliganställda som sitter och tjuvhåller på ärendehögar och beslut på rent pin kiv. De allra flesta tror vi nog försöker beta av ärendena – som kommer i en aldrig sinande ström – så snabbt och bra de bara förmår. Med den piska och de nya extra ålägganden som regeringen nu föreslår myndigheterna förutsätter vi också att man säkerställer att det tillhandahålls erforderliga resurser för att tjänstemannakåren ska ha en rimlig chans att genomföra och fullfölja de nya kraven på ett adekvat sätt.

Här kan vi tycka att det hade varit klädsamt ifall regeringen hade varit beredd att själv ålägga sig samma tidsgränser och krav som man nu vill ålägga de andra myndigheterna. Det kan till exempel gälla de väldigt långa handläggningstiderna – som vi i KU har kritiserat – när regeringen agerar högsta förvaltningsmyndighet och ska avgöra överklagade strandskyddsärenden. Då kan det ta flera år. Men jag har förstått att regeringen inte är beredd att göra det. Det kanske är lättare att ålägga andra vissa krav om man slipper leva upp till dem själv.

Det minsta man borde kunna begära i det här sammanhanget är att vi redan nu beslutar om att det ska genomföras en schemalagd och systematisk uppföljning av hur de här nya kraven slår, vad de får för konsekvenser, vad det kan bero på och om det behöver göras några anpassningar eller finjusteringar för att det i det långa loppet ska bli så rätt och riktigt som möjligt för alla.

Ett annat förslag i propositionen som också lär ta väldigt mycket mer tid och pengar i anspråk hos myndigheterna är de utökade kraven på att myndigheterna ska tillhandahålla alltmer av tolkning och möjligheter till översättning av olika dokument för personer i allehanda ärenden. Vi menar tvärtom att regeringen snarare borde verka för att begränsa den rätten, åtminstone när det gäller vardagliga kontakter mellan myndigheter och medborgare.

Att personer som har funktionsnedsättningar eller på något sätt tillhör någon av våra nationellt erkända minoriteter ska ha rätt till det här stödet tror jag att vi alla kan vara överens om. Men det gäller inte om det är en person som har varit i Sverige under flera år och kanske har underlåtit att tillgodogöra sig erbjuden svenskundervisning eller liknande eller som kanske inte ens har rätt att uppehålla sig i det här landet. Att satsa extra resurser på detta torde snarare bli direkt kontraproduktivt för integrationen och stå i bjärt kontrast till vad jag uppfattade att vi alla var överens om tidigare, nämligen att det är svenska som gäller som språk i våra svenska förvaltningsmyndigheter. Men här får väl respektive parti som har biträtt avslaget på vårt yrkande försöka övertyga sina tilltänkta väljare om förträffligheten i att det är just sådant här vi ska lägga ännu mer av våra gemensamma resurser på. Jag får väl önska er lycka till med det.

Jag yrkar bifall till reservationerna 4 och 5.

Anf. 4 EMANUEL ÖZ (S):

Herr talman! I detta betänkande är det mycket korrekt så att KU har behandlat regeringens förslag till en ny förvaltningslag. I betänkandet föreslås även att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i förvaltningsprocesslagen och lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter. Ändringarna i dessa delar innebär även anpassningar till utformningen av den nya förvaltningslagen. Det är, som också föregående talare sa, en majoritet i utskottet som ställer sig bakom betänkandet.

Bakgrunden är att vi 1971 fick vår första förvaltningslag. Genom den skapades för första gången en enhetlig och samlad reglering av förfarandet hos myndigheterna. Två viktiga utgångspunkter för reformen var att förfarandelagen skulle vara utformad på ett så enkelt, klart och okomplicerat sätt som möjligt och att den skulle vara generellt tillämplig för en så stor del av förvaltningen som möjligt. Lagen föregicks då av många års utredningsarbete med det främsta syftet att stärka enskildas rättssäkerhet i förhållande till myndigheterna. Det man också gjorde var att reglera handläggningen i domstolarna av ärenden i deras förvaltande verksamhet. Förvaltningslagen har sedan dess reviderats, men ända sedan 1986 års förvaltningslag trädde i kraft har man inte gjort några mer genomgripande ändringar i den lagen.

Det är således på tiden att vi får en ny reformerad och modern förvaltningslag som dessutom stärker de enskildas rättssäkerhet ytterligare.

Herr talman! Genom den nya lagen regleras förfarandet hos förvaltningsmyndigheterna mer heltäckande än i dag. Vissa allmänna förvaltningsrättsliga principer som utvecklats i praxis slås fast i uttryckliga bestämmelser. Lagen görs därigenom, som jag ser det, mer lättillgänglig. Jag ser också att den nya lagen har ett tydligt medborgarperspektiv och bland annat kommer att öka möjligheten att snabba på handläggningstiden för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt så effektivt som möjligt.

Långa handläggningstider, något som vi i denna kammare har diskuterat tidigare, innebär som bekant ett problem inom den offentliga förvaltningen. Enligt det förslag som vi haft att behandla finns det starka skäl för att den svenska rättsordningen bör innehålla generella regler om någon form av åtgärd mot långsam handläggning.

En nyhet i lagen är därför att medborgarna kan kräva att ett ärende avgörs snabbare genom införandet av en så kallad dröjsmålstalan. En sådan talan ger en ny möjlighet att snabbare få ett beslut i ärendet om handläggningen har försenats. Den som har inlett ett ärende kan skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet inom fyra veckor, om detta inte har avgjorts i första instans efter sex månader. Myndigheten ska inom dessa fyra veckor antingen avgöra ärendet eller avslå begäran. Under sådana omständigheter går det att överklaga ett sådant avslagsbeslut.

Herr talman! Dessutom innebär lagförslaget att tolkning och översättning av handlingar blir en uttrycklig rättighet, vilket är bra för att lösa de kommunikationssvårigheter som eventuellt kan uppkomma och för att undvika rättsförluster för den enskilde. Utskottet anser att det är viktigt att personer som inte behärskar svenska får tillgång till tolkning och översättning i den mån som bedöms rimlig vid kontakter med myndigheter och sjukvård. Behovskriteriet i den nya förvaltningslagen tar sin utgångspunkt i den enskildes möjligheter att ta till vara sin rätt.

Prot. 2017/18:8

21 september

*En modern och
rättssäker förvaltning –
ny förvaltningslag*

Det har såklart även lagts fram andra förslag när det gäller den nya förvaltningslagen. Exempelvis införs ett allmänt krav på lämplighet för den som är ombud eller biträde för en part. Det införs uttryckliga bestämmelser om hur ett ärende ska inledas och vad som gäller i fråga om myndigheternas utredningsansvar. En parts rätt att bli informerad om hur ärendet handläggs stärks. Dessutom ska motiveringarna av besluten förbättras. Det införs mer heltäckande bestämmelser om när en myndighet får ändra ett beslut och uttryckliga bestämmelser om vilka beslut som får överklagas. Detta är bara några exempel som anges.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Jag ser fram emot den nya förvaltningslagen, som ger en grundläggande och central struktur för kontakterna mellan myndigheter och enskilda vid ärendehandläggningen. Det är viktigt att allmänheten har ett stort förtroende för att offentliga förvaltningsuppgifter sköts på ett ansvarsfullt och korrekt sätt.

Mot bakgrund av anförandet, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget till beslut.

(Applåder)

Anf. 5 MARTA OBMINSKA (M):

Herr talman! Till att börja med yrkar jag bifall till förslaget till beslut.

Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen ska anta regeringens förslag till en ny förvaltningslag. Min kollega Emanuel Öz har på ett föredömligt sätt redogjort för lagen, men jag tänker ändå diskutera lagen lite grann.

Förslaget är att den nuvarande regleringen reformeras och moderniseras för att stärka enskildas rättssäkerhet ytterligare.

Det införs en helt ny förvaltningslag som ersätter 1986 års lag och som innebär att förfarandet hos förvaltningsmyndigheterna regleras på ett mer heltäckande sätt än i dag. Vissa allmänna förvaltningsrättsliga principer som har utvecklats i praxis kommer i stället att anges i uttryckliga bestämmelser i lagen. Därigenom blir den nya förvaltningslagen mer lättillgänglig än den nuvarande.

Även den nya lagen ställer krav på att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt, utan att rättssäkerheten eftersätts, och att handläggningen som huvudregel ska vara skriftlig. Den som är part i ett ärende ska i princip ha rätt att ta del av allt material som har tillförts ärendet.

Herr talman! Ett nytt rättsmedel mot långsam handläggning, en form av dröjsmålstalan, införs och regleras i den nya förvaltningslagen. Det innebär att en part som har inlett ett ärende kan begära att myndigheten ska avgöra ärendet om det inte är avgjort i första instans senast inom sex månader.

Förvaltningslagen ska liksom i dag gälla för förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och för domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden. Legalitet, objektivitet, proportionalitet, service och tillgänglighet i förhållande till allmänheten och samverkan med andra myndigheter ska gälla även i annan förvaltningsverksamhet.

Det är viktigt att allmänheten åtnjuter stort förtroende för att uppdraget att sköta offentliga förvaltningsuppgifter fullgörs på ett ansvarsfullt, effektivt och korrekt sätt. Förvaltningsförfarandet bör präglas av ett tydligt

medborgarperspektiv med högt ställda krav på god service och vara så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att tumma på rättssäkerheten.

Bestämmelserna i specialförfattningar ska ha företräde framför bestämmelserna i förvaltningslagen.

Dessutom föreslår utskottet att riksdagen ska anta regeringens förslag till ändring i förvaltningsprocesslagen och lagen om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

(Applåder)

Anf. 6 AGNETA BÖRJESSON (MP):

Herr talman! Vi debatterar nu betänkande KU2 *En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag*.

Jag vill först säga att jag yrkar bifall till utskottets förslag och därmed avslag på reservationerna.

Både Emanuel Öz och Marta Obminska har varit inne på vad detta handlar om, och jag kommer nog att repetera en hel del här.

Det är nu för första gången på 30 år som vi får en ny förvaltningslag. Den innehåller grundläggande regler om hur förvaltningsärenden ska handläggas i våra myndigheter. Lagen berör med andra ord stora verksamheter i de kommunala och statliga förvaltningarna med runt 1 miljon anställda.

Syftet med den nya lagen är att ytterligare stärka enskildas rättssäkerhet genom att de nuvarande reglerna reformeras och moderniseras. Vissa allmänna förvaltningsrättsliga principer, som legalitet och objektivitet, har utvecklats. De slås nu fast i uttryckliga bestämmelser som gör att lagen blir mer lättillgänglig och lättläst.

Den nya lagtexten ställer ökade krav på effektivitet i förvaltningsprocessen. Möjligheterna till snabbare ärendehantering med modern elektronisk kommunikation betonas, och regelverket byggs ut för att värna rättssäkerheten.

Som tidigare talare sagt är det en lång process som har föregått denna lagstiftning. Redan 2008 tillsattes utredningen under Hans Ragnemalm. Det var en tjock bibba som avlämnades, och betänkandet blev klart 2010. Därefter har det varit ett gediget arbete som nu har resulterat i den tjocka proposition som kom från regeringen.

Den stora nyheten är just att man inför en så kallad dröjsmålstalan. Det är många, både JO och JK, som tidigare har kritiserat många myndigheter för långsam hantering. Det har varit så att enskilda bara har kunnat gå via JO eller JK. Onödigt långsam hantering är något som vi från KU ofta brukar behandla i vår höstgranskning av Regeringskansliets hantering.

Dröjsmålstalan ger en ny möjlighet att snabbare få ett beslut när en handläggning har försenats.

Den som har inlett ett ärende kan begära att myndigheten ska avgöra ärendet om detta inte har avgjorts i en första instans efter sex månader. Denna förstärkning har varit mycket efterlängtat.

Det finns en rad andra punkter som tydliggörs i lagstiftningen. När det gäller den viktiga delen om att tolkning och översättning ska bli en uttrycklig rättighet har jag bara en kommentar angående det första inlägget från Sverigedemokraterna: Självklart finns det ingenting i lagstiftningen som

på något sätt skulle förbjuda översättning av broschyrer. Det är tvärtom någonting som tydliggörs mycket mer att översättningar är viktiga för att folk ska kunna förstå sina rättigheter bättre.

Det införs ett allmänt krav på lämplighet för den som är ombud eller biträde för en part. Det införs uttryckliga bestämmelser om hur ett ärende inleds och vad som gäller i fråga om myndigheternas utredningsansvar. En parts rätt att bli informerad om hur ärendet handläggs stärks, och dessutom ska motivering av besluten förbättras. Det införs mer heltäckande bestämmelser om när en myndighet får ändra ett beslut och uttryckliga bestämmelser om vilka beslut som överklagas.

Precis som flera andra har varit inne på föreslås lagändringarna att träda i kraft den 1 juli nästa år. Förändringarna är välkomna, och jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 7 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Under minst fyra riksdagsår har jag motionerat om att vi ska skapa förutsättningar för och ställa krav på att beslut i förvaltningsärenden ska fattas snabbare. Jag har lyft fram de långa handläggningstiderna, bland annat i tillståndsärenden, och att de bland annat är negativa för företagen när dessa vill kunna utveckla sin verksamhet.

Varje år har jag fått som svar – och det har också varit riksdagens beslut – att detta är en fråga som utreds med den nya förvaltningslagen. Nu i dag har vi äntligen den nya förvaltningslagen för beslut här i riksdagen. Även min motion om snabbare beslut i tillståndsärenden är uppe för beslut i ärendet.

Jag välkomnar det nya rättsmedlet mot långsam handläggning som den nya förvaltningslagen innehåller. För beslutsfattandet tas i den nya förvaltningslagen i två paragrafer, 11 och 12, bland annat in en sexmånadersgräns. Dess syfte är att ärendena normalt ska vara avgjorda inom sex månader i första instans. Om ett ärende blir försenat ska enskild part som ingett ett ärende få ett meddelande från myndigheten om förseningen och vad som orsakat den. Om beslut inte fattas av en myndighet som en första instans kan den som har ingett ärendet och inte fått ett beslut inom sex månader begära att beslut ska fattas av myndigheten. Myndigheten ska då inom fyra veckor i ett beslut avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran om beslut. Även detta beslut kan då överklagas. Det blir alltså ett ganska hårt tryck på myndigheterna att klara av denna sexmånadersgräns.

Jag ser sexmånadersgränsen också som en framgång för de syften som jag framförde i motionen med krav på åtgärder för snabbare beslutsfattande inom myndigheter. Men flera åtgärder behövs om vi ska få lagakraftbundna beslut fattade snabbare. Det är önskvärt att färre ärenden blir överklagade.

Långa beslutstider och höga kostnader för ombud och biträden på grund av överklaganden gör att många företag låter bli att ansöka om tillstånd för utveckling av sin näringsverksamhet och för andra ändamål. Naturligtvis har de långa beslutsprocesserna delvis kommit till beroende på ett ökat antal överklaganden. Det beror delvis på att ideella föreningar i allt större omfattning ges överklaganderätt som berörda parter.

Jag anser det angeläget att lagakraftvunna beslut i fler förvaltningsärenden ska kunna fattas snabbare och utan överklaganden. Ideella föreningar och andra har alltid möjlighet att inge sina synpunkter i överklagandehandlingarna till alla instanser som ska besluta i dem. De intressen som de ideella föreningarna företräder är normalt allmänna intressen som myndigheterna och förvaltningsdomstolarna har skyldighet att beakta.

Jag ser det som önskvärt att ideella föreningar och andra organisationer ges möjlighet att lyfta fram sina synpunkter och speciella kunskaper redan vid prövningen i första instans. Därför är det motiverat med en utveckling i riktning mot att vissa ideella föreningars och organisationers synpunkter tas till vara och att de blir remissinstanser i första instans. Detta är naturligtvis speciellt viktigt i principiellt viktiga ärenden. Tanken är, som jag ser det, att möjligheten att vara part i juridisk mening då inte är lika angelägen. Det skulle kunna bidra till att vi får ett bättre beslutsunderlag i myndigheterna, ett mindre antal överklaganden, kortare tid till lagakraftvunna beslut och lägre kostnader för alla som är berörda. Detta är synpunkter som jag har tagit in i ett särskilt yttrande i konstitutionsutskottets betänkande om den nya förvaltningslagen.

Herr talman! Trots dessa synpunkter yrkar jag bifall till konstitutionsutskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.36 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 8 Frågestund

Frågestund

Anf. 8 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson, statsrådet Sven-Erik Bucht, statsrådet Per Bolund och kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Stärkandet av invandrarkvinnors ställning på arbetsmarknaden

Anf. 9 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Om invandrarkvinnor skulle jobba i samma utsträckning som svenskfödda kvinnor skulle Sveriges ekonomi stärkas med 47 miljarder kronor. Det är flera miljarder mer än vad regeringen nu, likt en popcornmaskin, satsar i olika delar – det är kanske främst satsningar som gynnar regeringen själv under ett valår.

Vad budgeten däremot saknar, herr talman, är strukturella reformer som löser långsiktiga problem, exempelvis för just de invandrade kvinnorna. Många kvinnor lever i utanförskap. De kan inte försörja sig själva. Inte sällan lever de med förlegade normer.

Min fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson är: Varför undviker regeringen att ta fram strukturella, långsiktiga och betydande reformer som kan förändra livet för dessa kvinnor men också för deras barn?

Anf. 10 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är betydande skillnader mellan män som är nyanlända och kvinnor som är nyanlända när det gäller möjligheten att komma in i det svenska samhället. Över tid ser det bättre ut. De utlandsfödda kvinnorna är de som mest har stärkt sin ställning på arbetsmarknaden under de senaste åren, men det är fortfarande betydande skillnader.

Regeringen ser mycket allvarligt på denna fråga – det är en högt prioriterad fråga. Det har resulterat i att vi har tagit fram en särskild handlingsplan när det gäller nyanlända kvinnor inom ramen för etableringsuppdraget på Arbetsförmedlingen. Vi har gjort om etableringsuppdraget, så att man också kan ställa krav. Vi kommer att införa en utbildningsplikt från den 1 januari. Redan under asyltiden förstärker vi informationen om hur det svenska samhället fungerar. Vi gör betydande insatser mot hedersförtryck. Vi gör insatser för att kvinnor som är föräldralediga ska kunna delta i svenskundervisning parallellt med föräldraledigheten. Vi har gjort förändringar i föräldraledigheten så att det inte ska bli en fälla för den som kommer hit med flera barn. Vi har avskaffat vårdnadsbidraget.

Detta är ett område där vi kommer att fortsätta att lägga fram förslag.

Anf. 11 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Ja, det som ministern nämner har vi kommit överens om för ett par år sedan. Det är mycket bra att det genomförs. Men jag undrar ändå: Hur kommer kvinnor som i dag bor i Vivalla och i Husby och som har varit i Sverige i decennier att påverkas av detta? Det krävs verkningfulla reformer som ger resultat. I högkonjunktur, herr talman, måste man våga ta tag i strukturella problem. Ministern rabblar återigen upp en del åtgärder som absolut behövs, men regeringen måste ta tag i de svåra frågorna: värderingsfrågorna.

Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig ge ett exempel på en mycket viktig strukturell reform som denna regering har genomfört. Det är att nyanlända inte bara ska

bosätta sig i Vivalla eller i områden där det redan bor många utrikes födda. De ska tas emot i alla Sveriges kommuner, och de ska tas emot i kommuner utifrån kommunernas förutsättningar att ta emot nyanlända när det gäller till exempel arbetsmarknaden. Det är en mycket viktig strukturreform. Det är ett exempel på hur regeringen gör skillnad för att vi ska klara av att få in de många nyanlända på arbetsmarknaden.

Prot. 2017/18:8

21 september

Frågestund

Anvisningslagens konsekvenser för kommunerna

Anf. 13 PATRICK RESLOW (-):

Herr talman! Jag ställer min fråga till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson.

Den 1 mars 2016 trädde anvisningslagen i kraft. I stället för att sluta frivilliga avtal med kommunerna och också ha förståelse för att det på många håll saknas bostäder valde regeringen att åsidosätta det kommunala självstyret och införa en tvingande lagstiftning för kommunerna om att de ska ta emot nyanlända.

Sverigedemokraterna var som enda parti och av flera skäl motståndare till den lagen. I dag ser vi konsekvenserna. Ett flertal kommuner mäktar helt enkelt inte med. I till exempel Nacka kommun har man tvingats köpa 94 bostadsrätter till ett värde av 305 miljoner för att kunna följa lagen.

Min fråga till ministern blir således följande: Är ministern orolig när hon nu ser konsekvenserna av en lagstiftning som undanröjt den kommunala självständigheten och som medför orimliga kostnader för kommunerna?

Anf. 14 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Ja, det är sant att Sverigedemokraterna är det enda partiet i riksdagen som inte tycker att nyanlända ska fördelas över hela landet. De tycker att nyanlända ska bo i vissa utsatta stadsdelar och att man ska fortsätta att göra det svårare och svårare för vissa stadsdelar och kommuner, medan andra kommuner ska vara utan nyanlända. Jag är glad över att det fanns en bred majoritet i riksdagen för den nya lagen, som är en viktig strukturell förändring.

Kommuner har ett bostadsförsörjningsansvar. Det är ganska långtgående. Det innebär att man ska planera för de bostäder som kommer att krävas i kommunen. Det gäller de barn som växer upp, som så småningom blir ungdomar och som sedan ska flytta hemifrån. Det handlar om de äldre som kanske inte längre kan bo kvar i sin villa utan behöver flytta till en mer ändamålsenlig lägenhet. Och det handlar om de nyanlända som man ska ta emot. Kommunerna tar höjd för detta på lite olika sätt. Men ansvaret är tydligt och bör vara det också i fortsättningen.

Anf. 15 PATRICK RESLOW (-):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret. Vi sverigedemokrater ser emellertid en stor fara i att man vältrar över ett stort ansvar på kommunerna från statens sida. Det gäller inte minst de omfattande kostnader som uppkommer efter etableringsfasen. Just därför är dessa kostnader så allvarliga.

Jag undrar om ministern anser att det är rimligt att kommunerna ska sörja för en invandringspolitik som staten egentligen ska ansvara för.

Anf. 16 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det var en märklig vändning som Patrick Reslow gjorde. Man kan inte bo i staten utan att bo i någon kommun. Det vi gör med anvisningslagen är att vi säkerställer att vi fördelar ansvaret på ett rättvist sätt mellan Sveriges kommuner.

Man kan naturligtvis företräda uppfattningen, som Sverigedemokraterna gör, att vissa kommuner och vissa stadsdelar ska bära hela det ansvar som det innebär att ta emot nyanlända. Men regeringen och en stor majoritet i Sveriges riksdag har en annan uppfattning. Detta är någonting som vi bär gemensamt i Sverige.

Budgetanslagen till regional kulturpolitik

Anf. 17 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Min fråga riktar sig till kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Regeringen lägger mycket pengar i årets kulturbudget. Det är lite som vädret i dessa dagar. Det är väldigt spridda skurar, och det är koncentrerat till några stråk i storstadsområdena. Regional kulturpolitik och kultursamverkansmodellen saknas i det närmaste helt i budgeten.

Vi liberaler välkomnar naturligtvis den regionala satsningen på läs- och litteraturfrämjande. Men de statliga anslagen till landets kulturskåpare inom modellen och till kulturinstitutioner urholkas. När det gäller kultursamverkansmodellen fortsätter den statliga finansieringen att minska.

Vad säger kulturministern till kulturskaparna runt om i landet när de ser att det bara är statlig finansiering på nationell nivå som nu gäller?

Anf. 18 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Tack, Bengt Eliasson, för frågan! Det är ett högt tonläge hos Liberalerna och hos Alliansen i stort vad det gäller budgeten. Det är särskilt anmärkningsvärt när man knappast kan ha haft tid att läsa den, vilket Bengt Eliasson gör tydligt i och med sin fråga.

Är det något som finns i den historiska kulturbudget som regeringen nu har lagt fram är det just satsningar som når hela landet. Det är satsningar på den fria konsten och på stipendier till konstnärer runt om i hela vårt land. Det är satsningar på fria grupper, som kanske framför allt finns runt om i hela landet och utanför våra storstäder. Det är satsningar på film för att den ska nå hela landet, och det är satsningar på biblioteken i hela landet. Är det någonting som finns i den budget som regeringen nu har lagt fram är det mycket konst och kultur för just hela landet, bland annat via kultursamverkansmodellen.

(Applåder)

Anf. 19 BENGT ELIASSON (L):

Herr talman! Den regionala kulturen måste premieras bättre om kultur-samverkansmodellen ska leva vidare. Jag har läst tabellerna. Urholkningen innebär att kulturinstitutioner på det lokala planet inte kan betala ersättning till professionella kulturskapare och fortsätta att utvecklas.

Är det verkligen kulturministerns mening att de spridda skurarna ska fortsätta att vara koncentrerade till några områden?

Anf. 20 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Min och regeringens mening är att vi ska ha ett Sverige som håller ihop. Vi investerar i Sverige, och vi ser kulturens självklara plats i vårt land. Därför investerar vi nu historiskt stora summor. Det är dessutom så att kulturen denna gång – med denna budget – tar en större del av statens samlade utgifter. Det betyder att vi vill att mer kultur ska vara tillgänglig för fler, och vi gör detta med besked.

Arbetsmarknadspolitiskt stöd till de mest utsatta

Anf. 21 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

I går fick vi ta del av regeringens budget. Jag försökte att hitta satsningar på den kanske allra mest utsatta gruppen på arbetsmarknaden, nämligen personer med funktionsnedsättning eller med olika typer av sociala problem som gör att de inte får en plats i samhället. De behöver särskilt stöd.

I budgeten finns satsningar på Samhall, vilket är bra, men inte ens de tar in de mest utsatta. Nu sitter flera tusen personer hemma, sysslösa och oroliga. De som tidigare fanns i den så kallade fas 3 får ingen möjlighet till arbetsträning eller anställning i så kallade sociala företag.

Varför satsar inte regeringen på de mest utsatta på arbetsmarknaden i årets budget?

Anf. 22 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som Désirée Pethrus tar upp – tack för den!

Vi ser ju att det är just de som är allra mest utsatta som har det svåraste läget. Vi har en stark arbetsmarknad. Det är många som får jobb, men inte alla. Den grupp som står långt ifrån arbetsmarknaden har det väldigt svårt.

Vi har gjort förändringar för dem som har varit arbetslösa länge. Det finns till exempel möjlighet till arbetsträning. Det finns extratjänster som växer till, och det finns många andra åtgärder. Alla verktyg som Arbetsförmedlingen äger är numera tillgängliga för den gruppen – det var de inte tidigare. Vi förändrar även anställningsstöden, vilket jag räknar med kommer att underlätta.

Men jag tror inte att detta räcker. Jag tror att vi också behöver göra satsningar på sociala företag, som Désirée Pethrus tog upp. Därför finns

det ytterligare resurser för sociala företag i den budget som vi presenterade för riksdagen i går.

Jag tror också att man måste titta på regelverket för dem som i dag inte alls kommer in på arbetsmarknaden. Vi har en utredning – en så kallad flexjobbsutredning – som tittar på den gruppen.

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tycker inte att det stämmer. Sedan Socialdemokraterna och Miljöpartiet kom till makten har utvecklingen varit sådan att antalet sociala företag för första gången har minskat. Det finns ungefär 350 företag, och 35 av dem har tvingats att lägga ned eftersom upphandlingen från Arbetsförmedlingen inte fungerar.

Arbetsmarknadsministern uppmanade tidigare till att låta Arbetsförmedlingen få en chans till att göra dessa upphandlingar. Men varför händer ingenting? Trots uppdrag till Tillväxtverket och Näringsdepartementet i två år, tror jag, händer ingenting. Varför?

Anf. 24 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen tycker att sociala företag i allmänhet och arbetsintegrerande sociala företag i synnerhet har en mycket viktig roll att spela i samhället. Vi vill se att dessa företag kan spela en ännu större roll. I min roll som arbetsmarknadsminister ser jag att de ger arbete åt människor som många gånger inte kan få arbete någon annanstans.

Därför kommer vi att fortsätta att arbeta för att kunna stärka dessa företag och för att kunna ge nya möjligheter för de människor som står längst ifrån arbetsmarknaden. Jag ser fram emot att samarbeta med Désirée Pethrus i de frågorna.

Public service-utredningens uppdrag

Anf. 25 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! Den parlamentariska public service-utredningen kommer inom kort att presentera sina förslag för hur public service ska finansieras efter tv-licensen. Vi ska sedan inleda arbetet med sändningstillstånden. Det är nu som politiken ska föra diskussionen om Sveriges Televisions, Sveriges Radios och Utbildningsradions inriktning samt om de avgränsningar som behöver göras.

Det här handlar om förtroendet för de tre public service-bolagen. För att detta förtroende ska finnas måste det också finnas en fungerande granskning och en fungerande uppföljning som är skild från politiken. Detta har också bolagen själva påtalat. I en skrivelse från Utgivarna lägger man fram förslag om att sådant ska införas.

Ändå väljer kulturministern och regeringen att uttryckligen hindra public service-utredningen från att se över och lägga fram förslag om detta. Ser inte kulturministern det orimliga i att man ska fatta beslut om finansiering och om innehåll men inte kan lägga fram förslag om hur detta ska följas upp?

Anf. 26 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Tack, Olof Lavesson, för frågan!

Det är, precis som Olof Lavesson säger, otroligt viktigt att public service-bolagen har goda och grundade villkor för sin verksamhet. Det är därför vi har den särskilda ordning som vi har i vårt land – vi utreder, och sedan utfärdar vi sändningstillstånd under en period.

Under den pågående sändningstillståndsperioden har förutsättningarna för public service förändrats radikalt. Teknikskiftet har inneburit att online-uppdraget är helt centralt. Vi behöver säkerställa att vi kan följa public service-verksamheter online. Just därför är detta ett av de tydliga uppdrag som kommittén har att arbeta med.

När det gäller hur vi ska kunna sköta uppföljning – om jag förstår frågan rätt – har jag när vi har diskuterat frågan tidigare, och även i somras, varit tydlig med att vi ska göra detta i en särskild ordning. Ett sådant tillfälle är när vi nu tillsätter en ny mediegrundlagsutredning.

Anf. 27 OLOF LAVESSON (M):

Herr talman! För samtliga andra medier finns Pressens Opinionsnämnd och en pressombudsman, som ska se till att överträdelser inte sker. De ska se till att man arbetar i enlighet med de etiska riktlinjer som finns, och det finns sanktioner om man inte sköter sig.

Detta gäller dock inte public service, och kulturministern förbjuder utredningen att titta på det. Detta är inte en grundlagsfråga utan en ren uppföljningsfråga och en medieetisk fråga. Jag ser detta som fullständigt orimligt – hur kan kulturministern inte göra det?

(Applåder)

Anf. 28 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Som sagt: Jag vill verkligen se över den här frågan. Just därför är Mediegrundlagsutredningen, där vi kommer att se över den, så viktig.

Framtiden för extratjänster

Anf. 29 ANNELIE KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern.

Extratjänster är en viktig åtgärd – inte bara för den enskilde, som får möjlighet att få ett jobb med kollektivavtalsenlig lön, utan också för välfärden, som får extra resurser som behövs väldigt väl.

En del kommuner i min närhet, i Skåne, har utvecklats väl och har många fler extratjänster i dag. Jag ser enbart en positiv utveckling där man har jobbat väl med detta.

Men så ser det inte ut i hela landet. Min fråga är: Hur ser arbetsmarknadsministern på framtiden för extratjänster? Hur ska vi se till att detta blir en åtgärd som slår väl ut i hela landet?

Anf. 30 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Extratjänsterna fyller en viktig funktion, precis som Annelie Karlsson säger, inte minst mot bakgrund av den situation som vi just nu har på arbetsmarknaden. En stor andel av de arbetslösa står mycket långt ifrån arbetsmarknaden och har svårt att konkurrera om de lediga jobb som finns.

När det gäller subventionerade anställningar är män i majoritet bland dem som får del av dessa, medan kvinnor verkar vara i majoritet bland dem som får del av extratjänsterna. Det är viktigt också ur den aspekten.

Att få till extratjänster har gått trögt i starten, men nu växer sådana fram i ett mycket bra tempo. Det finns i dag nästan 6 000 extratjänster runt om i landet. De finns framför allt i kommuner och landsting, men vi öppnar nu också för den ideella sektorn. Jag ser framför mig att många jobb kommer att växa fram där.

Min bedömning är att så gott som alla kommuner är på god väg att inrätta extratjänster och har ett bra samarbete med Arbetsförmedlingen när det gäller att rekrytera rätt personer till jobben.

Anf. 31 ANNELIE KARLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag har en följdfråga som gäller människor som länge har befunnit sig i åtgärder och stått utanför arbetsmarknaden och som är trötta på att snurra runt i systemet.

Det är berättigat att fråga arbetsmarknadsministern hur hon ser på möjligheten att gå vidare in på den reguljära arbetsmarknaden när man har haft en extratjänst. Hur ser arbetsmarknadsministern på möjligheten att få en lön att leva på och att kunna starta sitt liv, med allt vad det innebär att få en tillsvidareanställning?

Anf. 32 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är väldigt tidigt att dra någon sådan slutsats. Hittills har 500 personer avslutat en extratjänst. Dock vet vi inte varför – man kan ha avslutat extratjänsten därför att man fick ett jobb, därför att man var sjuk eller därför att man inte alls kan arbeta. Vi har ännu inte uppgifter angående den analysen.

Av de 500 som hittills har avslutat en extratjänst har ungefär 200 gått över till ett annat, ordinarie, arbete, med eller utan subvention men i så fall med en lägre subventionsgrad. Vi får återkomma till denna fråga.

Bibliotekens roll i samhället

Anf. 33 STEFAN NILSSON (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till kulturministern om biblioteken.

En av samhällets viktigaste institutioner är av flera skäl biblioteket. Det främjar läsning och litteratur. Många, och inte minst barn och unga, får genom biblioteken möjlighet att bekanta sig med litteratur och medier som de kanske annars inte skulle upptäcka. Dessutom är våra bibliotek en väldigt viktig arena för kultur och samhällsdebatt.

Därför är min fråga: Vilka idéer har du som minister om hur vi ska kunna stärka bibliotekens roll i samhället?

Prot. 2017/18:8
21 september

Frågestund

Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Precis som Stefan Nilsson säger är biblioteken en del av vår bärande bildnings- och demokratistruktur i vårt land. Det är en struktur att vara stolt över och som finns över hela landet även om siffror tyvärr visar att biblioteken minskar i antal, vilket är en mycket oroväckande trend.

Sedan 2014 har vi också en bibliotekslag. Det är en fantastisk lag som arbetades fram under den förra regeringen, och vi ska alla vara glada för att den har antagits. Den ställer krav på biblioteken. Det är krav som biblioteken emellanåt har svårt att leva upp till. Det gäller speciellt när det är stök på våra bibliotek, när bibliotek fungerar som socialkontor och när bibliotekarierna och de som arbetar på bibliotek inte kan fylla den roll de vill ha.

Vi gör nu stora satsningar på biblioteken för att vi vill behålla dem och för att de fyller en stor och allt större funktion utifrån det uppdrag de har.

Anf. 35 STEFAN NILSSON (MP):

Herr talman! Jag tackar för svaret. En sak som är viktig, förutom det som du tog upp, är hur många bibliotek vi har framför allt ute i glesbygden. Vad kan regeringen göra, och vad kommer du att göra, för att öka tillgängligheten till bibliotek ute i landet på mindre orter?

Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det vi nu har gjort är att vi har lagt fram förslag i budgeten om att stärka biblioteken med 250 miljoner kronor per år. Det är pengar som våra kommuner kommer att kunna ha till hjälp för att skjuta till i bibliotekens centrala verksamheter och för att de för oss alla ska kunna göra just det som biblioteken är till för. Vi kommer dessutom att göra en särskild satsning på medie- och informationskunskap med källkritik för vuxna.

90-dagarsgarantin

Anf. 37 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till arbetsmarknadsministern.

90-dagarsgarantin var det viktigaste vallöftet för Socialdemokraterna. Garantin skulle innebära ett jobb, en praktikplats eller en utbildning för unga inom 90 dagar. Sedan man kom i regeringsställning har det ändrats. I stället ska den som skriver in sig hos Arbetsförmedlingen garanteras en insats som leder till jobb eller utbildning, det vill säga arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

En rapport som nyligen presenterades av Isak Kupersmidt visar att andelen unga arbetslösa som placeras i arbetsmarknadspolitiska program har ökat från 18 procent till 28 procent mellan 2014 och 2017 samtidigt som andelen som går till jobb inom 90 dagar har minskat. Sannolikheten är nu

större att hamna i ett arbetsmarknadspolitiskt program än att få ett jobb inom 90 dagar.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är om hon är nöjd med den utvecklingen under hennes tid som minister.

Anf. 38 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kan glädja Fredrik Christensson med att verkligheten är bättre än vad det låter som i hans beskrivning. Vi har ett läge där ungdomsarbetslösheten faller mycket kraftigt. Vi har den lägsta ungdomsarbetslösheten på 14 år. Tittar vi på de ungdomar som inte är heltidsstuderande måste vi gå tillbaka till före 90-talskrisen för att hitta så låg arbetslöshetsnivå bland ungdomar. Det är mycket bra. Trots det finns det naturligtvis ungdomar som har svårigheter att få arbete.

Det betyder att de som är inskrivna på Arbetsförmedlingen har blivit färre. Många ungdomar får jobb utan att ta hjälp av Arbetsförmedlingen. Det betyder att de som blir kvar inskrivna på Arbetsförmedlingen är de som har större svårigheter än andra. Nu ser vi att vi också kan hjälpa de ungdomarna, som av olika skäl behöver insatser i större utsträckning så att de kommer vidare i arbete. Det gör vi. Vi kommer att klara 90-dagarsgarantin. Jag tycker inte att det är ett misslyckande att de ungdomar som behöver insatser också får dem för att kunna rusta sig för arbetsmarknaden.

Anf. 39 FREDRIK CHRISTENSSON (C):

Herr talman! Ungdomsarbetslösheten har minskat tack vare den högkonjunktur som vi just nu befinner oss i och att det är färre ungdomar som i dag skriver in sig hos Arbetsförmedlingen än tidigare. Men när det gäller dem som skriver in sig är sannolikheten mycket större att de får en arbetsmarknadspolitisk åtgärd än att de får jobb med hjälp av Arbetsförmedlingen. Är det en glädjande utveckling? Vi har också sett statistik på att de arbetsmarknadspolitiska programmen är väldigt ineffektiva. Är det en bra utveckling för de ungdomar som i stället hamnar i ineffektiva åtgärder?

Anf. 40 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är självklart att inte någon ska hamna i en ineffektiv åtgärd. Det är helt galet. Vi har en situation där ungefär 100 000 ungdomar enligt den officiella statistiken uppger att de är arbetslösa. Av dem är 20 000 inskrivna på Arbetsförmedlingen. Det är färre än 1 000 av dessa som inte har fått en vettig insats inom 90 dagar.

Det är ungdomar som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden, till exempel för att de saknar gymnasieutbildning. De går in i en åtgärd som kanske är långvarig som innebär gymnasieutbildning som leder till arbete. Resultatet ska bedömas om det leder till arbete.

Torskbeståndet i Östersjön

Anf. 41 ISABELLA HÖKMARK (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Bucht och gäller torsken i Östersjön.

Kommissionen och Internationella havsforskningsrådet beskriver att torsken i Östersjön är i kris. Beståndet ligger långt under säkra biologiska gränser. Forskarna visar också att det helt saknas stora torsk i Östersjön.

Jag förutsätter att statsrådet kommer att strida hårt för de vetenskapliga rekommendationerna. Min fråga till statsrådet är: När Östersjöns viktigaste rovfisk är hotad, och därmed hela det ekologiska systemet, är det inte dags att vidta mer drastiska åtgärder?

Anf. 42 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för en mycket viktig fråga! Torsken har under en lång tid haft bestånd som absolut inte uppnår en hållbarhet på lång sikt. I särskilt det östra beståndet är det väldigt små torsk. I det västra beståndet är volymen av torsk mindre. Både det västra och det östra beståndet har problem.

Den här frågan diskuterades när man i fjol fastställde kvoterna för i år. Den frågan kommer också att komma upp i ministerrådet nu i oktober. Sveriges linje har varit och kommer att vara att de vetenskapliga rådgivningarna måste gälla. När det gäller östra beståndet får vi inte riktigt vetenskaplig rådgivning. Man vet inte och har inte kunskapen än. Då gäller försiktighetsprincipen.

Anf. 43 ISABELLA HÖKMARK (M):

Herr talman! Forskare har pekat ut att det är de stora trålarna, som tar upp de största torskarna, som är problemet. Det är nu inte ett hållbart uttag. Man måste ta ut betydligt mindre. Det finns till exempel förslag på att man skulle stoppa trålfisket under en treårsperiod för att se hur tillväxten är. Fiskarna har sedan 2009 inte ens fått upp de kvoter som man har beslutat om. Min fråga är fortfarande: Kan statsrådet tänka sig mer långtgående åtgärder?

Anf. 44 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Den här frågan ska diskuteras på rådet i början av oktober. Kommissionen har lämnat ett förslag. Det är inte ett förslag om ett totalt stopp. Däremot är det kraftiga begränsningar. Jag vill inte i dag föregå den diskussion som vi ska ha i oktober.

Det är försiktighetsprincipen och den vetenskapliga rådgivningen som vi ska följa. Den svenska positionen ska dessutom givetvis förankras i såväl miljö- och jordbruksutskottet som EU-nämnden.

Regeringens landsbygdsolitik

Anf. 45 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Socialdemokraterna har viss politik för landsbygden som är gynnsam, annat vore ovärdigt att påstå. Men som vanligt när Socialdemokraterna styr ger man med ena handen och tar med andra.

Samtidigt som nya miljöbilar ska ges subventioner kommer bensin- och dieselpiserna att skjuta i höjden på grund av den årliga skattehöjningen med KPI plus 2 procent som återkommer i regeringens budget.

Således ger man rika människor, som har råd med dyra nya miljöbilar, subventioner. De som är medborgare med lägre inkomster och särskilt de boende på landsbygden kommer att få betala högre drivmedelsskatt.

Herr talman! Socialdemokraterna påstår sig vara ett landsbygdsvänligt parti. Ändå slår denna skeva ekonomiska politik mot dem som bor på landsbygden och särskilt mot dem med låga inkomster.

Jag undrar varför regeringen inte ser till helheten när den utformar sin landsbygdspolitik?

Anf. 46 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! I ett läge då vi har vänt stora underskott till stora överskott väljer vi att använda dessa överskott. Hälften går till reformer för att hålla ihop Sverige. Vi använder reformerna för att minska klyftor mellan människor, mellan grupper, mellan oss som lever nu och kommande generationer samt mellan olika delar av landet.

Jag kan glädja Jeff Ahl med att människor, oavsett var de bor i Sverige, får större möjlighet att köpa bilar som inte är miljöförstörande genom det bonus–malus-system vi inför. Det gäller såväl den som bor på landsbygd som den som bor i storstad.

Vi gör långsiktiga strukturella investeringar för att ställa om Sverige till ett hållbart, klimatvänligt land, och vi gör det på ett sätt som håller ihop Sverige.

Det vore olyckligt att tro att människor på landsbygden skulle vara mindre benägna till modernisering och omställning än människor i storstad.

Anf. 47 JEFF AHL (SD):

Herr talman! Som avslutning ska jag tolka ministrarnas svar åt alla väljare. Det är som följer: Är man låginkomsttagare och bor på landsbygden får man flytta till ett ställe som har kollektivtrafik. Det är ministrarnas svar om man suddar bort allt fluff.

Anf. 48 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag blir nästan förstummad över denna förvanskning av vad jag precis sa.

Vi lägger fram en budget för en politik som minskar klyftorna. Vi lägger fram en politik som gynnar dem som har de låga inkomsterna. Vi lägger fram en politik som gynnar ett land som håller ihop. Vi lägger fram en politik som gynnar en omställning som alla kan ta del av för att modernisera Sverige till ett klimatsmart framtidsland som vi kan ge i arv till våra barn. Det gäller såväl storstad som landsbygd.

(Applåder)

Regeringens åtgärder för att främja hållbart sparande

Anf. 49 ADNAN DIBRANI (S):

Herr talman! Finansmarknadens roll för att skapa en hållbar utveckling kan inte överskattas. Hur vi väljer att spara till en ny bil, pensionen, en

buffert eller ett nytt boende har en avgörande effekt på hur samhället, ekonomin och miljön kommer att se ut i framtiden. Det är därför inte förvånande att fler och fler inte bara väntar sig en god avkastning på det de har investerat utan också vill veta hur just deras pengar kan bidra till att vårt gemensamma samhälle blir bättre.

Min fråga till minister Bolund är: Vad gör regeringen för att underlätta för vanliga människor när de placerar sina pengar så att miljöregler följs, arbetares rättigheter respekteras och korruption motarbetas?

Anf. 50 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar Adnan Dibrani för en viktig fråga.

Jag håller med om att de investeringar och det sparande vi gör i dag utformar den värld vi får i morgon. Kan vi styra över investeringar till det förnybara och hållbara får vi en vacker och hållbar värld i framtiden.

Jag är därför glad över det engagemang jag ser från sparare, investerare och finansmarknaden för att gå i en grönare och mer hållbar riktning.

Regeringen arbetar metodiskt för att nå detta mål och tar steg för steg för att göra finansmarknaden grönare. Vi håller på med en ny lagstiftning för AP-fonderna som kommer att göra att de fortsätter att vara ledande i hållbarhet. Vi håller på att göra om premiepensionssystemet så att man även där får högt ställda hållbarhetskrav. Vi ser att detta ger möjlighet till en hög avkastning även i framtiden.

Senast i dag fattade regeringen beslut om att alla fondförvaltare i Sverige ska redovisa vilket hållbarhetsarbete man gör och hur man går till väga men också om man inte har ett hållbarhetsarbete, för att vi som investerare och sparare ska veta det.

Anf. 51 ADNAN DIBRANI (S):

Herr talman! Jag tackar ministern. Svaret gläder mig. Ministern nämner pensionerna, och då funderar jag på den så kallade flyttkostnaden. Jag vet att det pågår ett arbete även där.

Hur ser det ut när det gäller inlåsningseffekten? När vi ser att en institution inte följer det vi vill måste vi lätt kunna gå över till en annan institution utan att drabbas av flyttkostnad.

Anf. 52 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är också en viktig fråga. Det är klart att vi som sparare ska bestämma hur vårt kapital förvaltas, och då måste vi ha möjlighet att flytta vårt kapital till den förvaltare som vi tycker gör bäst arbete och tar ansvar för framtiden.

Därför jobbar vi med att se till att flytträtten genomförs och kan användas av oss som brukare. När man inte är nöjd med sin tjänstepensionsförvaltare ska man kunna flytta sparandet, avslutat eller pågående, till den bästa aktören. Vi arbetar med detta nu och kommer att lägga fram det nästa år.

Översyn av artskyddsförordningen

Anf. 53 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Det undgick nog få att miljöminister Karolina Skog i maj slog fast att regeringen inte hade för avsikt att genomföra en översyn av artskyddsförordningen.

Glädjande, om än en smula förvirrande, var att statsrådet Bucht kort därpå meddelade att hans kollegas besked inte var sant. Bucht slog fast att ärendet visst bereddes inom Regeringskansliet.

Detta var i maj. Nu är vi snart inne i oktober. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen påpekade redan den 21 juni i fjol att en översyn måste till.

Herr talman! Min fråga till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht är: När kommer vi att få ett samlat besked från Socialdemokraterna och Miljöpartiet om huruvida en översyn av artskyddsförordningen kommer att ske? Hur länge ska fråga beredas inom Regeringskansliet?

Anf. 54 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan.

Jag har ingen tidsplan att leverera. Frågan är under fortsatt beredning, och vi får återkomma.

Anf. 55 JOHAN HULTBERG (M):

Herr talman! Jag konstaterar att många av Sveriges skogsägare och myndigheterna Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket är bekymrade över den otydlighet och oklarhet som gäller i tillämpningen av artskyddsförordningen. Detta påtalade ansvariga myndigheter, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, samlat redan i fjol.

Herr talman! Jag förstår inte vad det är som tar sådan tid. Varför kan inte regeringen ge besked om att man gör en översyn av artskyddsförordningen?

Anf. 56 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det pågår bland annat rättsprocesser som vi avvaktar i samband med att vi bereder denna fråga. Vi vill se vart de tar vägen innan vi är klara med detta. Men vi hoppas att kunna återkomma ganska snart i denna fråga.

Konsumentrapporten om fastighetsmäklares roll

Anf. 57 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till konsumentminister Per Bolund.

I Konsumentrapporten kartlägger Konsumentverket på uppdrag av regeringen hur konsumenterna upplever situationen inom ett flertal marknader.

I årets rapport lyfter man särskilt fram fastighetsmäklarområdet. Det framgår av rapporten att det finns en stor okunskap och osäkerhet hos både säljare och köpare om fastighetsmäklares roll och skyldigheter. Marknaden har problem med lockpriser, och konsumenten känner sig osäker i budgivningen. Rapporten visar också att det finns ett stort behov av oberoende

information. Det lyfts fram ett antal åtgärdsförslag för att komma till rätta med dessa problem.

Att köpa och sälja bostad är bland de största affärerna man gör i livet. Att många konsumenter upplever denna marknad som problematisk leder till frågan: Vilka åtgärder i Konsumentrapporten har ministern tagit under övervägande?

Anf. 58 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar Johanna Haraldsson för en viktig fråga.

Precis som Johanna Haraldsson säger är det en avgörande affär för oss konsumenter när vi köper en bostad. Det är mycket stora summor, och det kan vara hetsiga förhållanden och skarp budgivning. Det kan vara svårt att få den kunskap man behöver för att fatta ett klokt och avvägt beslut.

Därför måste vi se till att fastighetsmäklarbranschen fungerar och att fastighetsbranschen över huvud taget skapar en trygg situation för oss konsumenter.

Vi har förstärkt Fastighetsmäklarinspektionen kraftigt, och kommer att fortsätta att göra det under de närmaste åren. Inom några år kommer vi att ha förstärkt den med över en tredjedel extra i budget jämfört med vad den har haft tidigare.

Dessutom ser vi till att tillsynen fungerar för enskilda fastighetsmäklare. Vi håller också på att göra en översyn så att man ska kunna ha tillsyn också över fastighetsmäklarfirmer så att de ska stå under granskning och följer en god praxis och skapar trygghet för oss konsumenter.

Vi tittar alltså både på strukturella reformer och på att det finns tillräckligt med resurser.

Anf. 59 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Att det är viktigt att ta dessa problem på allvar tror jag att alla förstår, speciellt i den bostadsbrist som råder. Ministerns svar tyder på att regeringen gör det.

Låt oss titta på ett specifikt problem. Fastighetsmäklarinspektionen säger att vilseledande priser i marknadsföringen, så kallade lockpriser, är den vanligaste grunden för disciplinära åtgärder.

Vilka åtgärder kan bli aktuella för att komma åt just detta problem?

Anf. 60 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det viktigaste är att tillsynen fungerar och att alla mäklare är medvetna om att man faktiskt kan bli föremål för en granskning och bli fälld om man vilseleder konsumenterna.

Utöver detta är det självfallet oerhört viktigt med balans på bostadsmarknaden. Det är glädjande att vi nu, bland annat genom regeringens åtgärder, har fått ett närmast historiskt högt bostadsbyggande. Detta gör att det finns ett mycket större utbud för oss som konsumenter, och vi kan också se att spekulationen på nybyggnationsmarknaden håller på att minska radikalt.

Anf. 61 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsministern.

Gång efter annan har det rapporterats om stora brister hos Arbetsförmedlingen när det gäller upphandling av utbildningar. Avtal efter avtal har löpt ut inom en rad arbetsmarknadsutbildningar utan att Arbetsförmedlingen har gjort nya upphandlingar i tid.

Trots att avtal har löpt ut har nya upphandlingar inte startats. Detta är, som vi moderater har påtalat flera gånger tidigare, allvarligt då det drabbar arbetssökande. Arbetsmarknadsministern har tidigare sagt att hon ser allvarligt på detta, men som jag tolkar det hela har inget hänt.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är därför: Anser ministern att situationen har förbättrats när det gäller Arbetsförmedlingens förmåga att upphandla utbildningar och att göra det i rätt tid?

Anf. 62 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som Jessika Roswall tar upp.

Vi har en situation med många lediga jobb, fler än vi någonsin har haft, och en stark tillväxt. Det viktigaste som arbetsgivare söker är utbildad arbetskraft, och även om arbetsmarknadsutbildningar aldrig kommer att vara den huvudsakliga vägen för att utbilda människor till arbetsmarknaden är de en viktig pusselbit för att få en väl fungerande arbetsmarknad där den som är arbetslös rustas och där arbetsgivarna kan få tag i rätt kompetens. Därför är det nödvändigt att utbildningarna håller en hög kvalitet och att upphandlingen av dem sköts på rätt sätt.

Jag kan glädja Jessika Roswall med att de problem som tidigare fanns med stora glapp i upphandlingarna nu i huvudsak verkar vara åtgärdade inom Arbetsförmedlingen. De flesta utbildningarna finns på plats och är upphandlade, och många människor går nu i arbetsmarknadsutbildningar. Detta betyder inte att jag är nöjd, utan jag avser att återkomma med fler förslag. Jag tar det i följdsvaret sedan.

Anf. 63 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Vi har kanske olika uppfattningar om hur dagsläget ser ut. Om man går in på Arbetsförmedlingens hemsida, där man ser upphandlingarna, står det ofta att de pågår, att tidsplanen ej är klar och så vidare. Jag har inte riktigt samma verklighetsbild som ministern.

Jag hade önskat ett mer kraftfullt agerande och ett svar som var mer korrekt utifrån det som står på Arbetsförmedlingens hemsida.

Anf. 64 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag som arbetsmarknadsminister kan självfallet inte gå in och sköta upphandlingar åt Arbetsförmedlingen. Det vore en väldigt olycklig form, och ytterst är det säkert inte vad Jessika Roswall vill.

Man har möjlighet att överklaga upphandlingar. Det är en lagstadgad rättighet, och den används ofta när det gäller Arbetsförmedlingens upphandlingar. Arbetsförmedlingen vinner nästan alltid vid överklaganden,

men det är klart att det kan dra ut på tiden. Det har med rättssäkerheten att göra.

Vi har ett tilläggsuppdrag till Arbetsmarknadsutredningen som gäller arbetsmarknadsutbildningar, till exempel upphandlingar.

Prot. 2017/18:8
21 september

Frågestund

Effekter av satsningen på den fria konsten

Anf. 65 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

I går presenterade finansminister Magdalena Andersson en stark budget här i riksdagen. En del av den ska gå till kulturområdet, hela 745 miljoner. Det är den största satsningen någonsin, och det är fantastiskt roligt. En del av satsningen – 115 miljoner kronor – går till den fria konsten.

Konstnärerna är och har varit en eftersatt grupp under lång tid. De har oftast lång utbildning. Denna fråga har vi fått ta del av vid många olika tillfällen.

Med tanke på satsningen är min fråga till kulturministern: Vad förväntar du dig för effekter av de 115 miljonerna till den fria konsten?

Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det är mycket glädjande att vi i regeringen, i den största kulturbudgeten någonsin, satsar stort på den fria konsten, på konstnärer och på fria grupper i vårt land.

När man i många andra delar just nu begränsar konstnärlig frihet, oberoende och yttrandefrihet runt om i världen gör Sveriges regering precis tvärtom. Vi vill ha och önskar mer konst, mer debatt, mer diskussion, mer som provocerar oss, mer som vänder ut och in och tvingar oss till intellektuell eftertänksamhet och att över huvud taget intellektualisera verkligheten.

Det jag förväntar mig är kort och gott mer konst.

Anf. 67 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Det är många, inte minst konstnärerna, som efterfrågar möjligheten att få vara denna drivande kraft.

Jag har en följdfråga. Regeringen har aviserat att det ska komma en proposition under hösten vad gäller gestaltad livsmiljö. Hur ser ministern på möjligheterna för konstnärerna att komma in som en viktig del i propositionen?

Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Det är också en central fråga. Vi bygger som aldrig förr. Precis som finansmarknadsministern sa alldeles nyss är det ett historiskt högt byggande. Det är centralt att vi också får in konsten i centrum när vi gör detta så att vi inte placerar konsten där efteråt. Konstnärerna ska vara med i processen tillsammans med landskapsarkitekterna, arkitekterna och ingenjörerna så att vi får mer kultur och konst till fler över hela landet.

Höjd skatt på investeringssparkonton

Anf. 69 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja ha ett litet förtydligande från regeringen om hur man har resonerat kring den höjda skatten för människor som sparar i så kallade investeringssparkonton, eller ISK som det brukar förkortas. Vänsterpartiet stoltserar nu med att ha drivit igenom den höjda skatten.

Ur ett marxistiskt perspektiv är det självfallet en stor seger med steg mot att minska människors möjligheter till ekonomisk självständighet från staten. Men hur resonerar Socialdemokraterna, Miljöpartiet och ni andra? Hur kan det vara bra politik att sända ut en signal om att man ska spara mindre i ett land som har världens största privata skuldsättning? Har Slösa-beteendet blivit en dygd i Sverige i dag?

Anf. 70 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi kanske behöver lite proportioner här. Den stora marxistiska revolutionen av att en person med 50 000 på ett investeringsspar-konto betalar 37,50 mer i skatt kanske inte ska överdrivas.

För en regering som vill ha ordning i statens finanser, vilket regeringen har, som vill vända underskott till överskott och som har hållit hårt i pengarna handlar det om att hålla i utgifterna men också säkerställa intäkter på skattesidan. Man behöver titta på flera olika skatteintäkter.

Jag ser inte de revolutionerande effekter av den föreslagna skattehöjningen på 37,50 som Josef Fransson ser.

Anf. 71 JOSEF FRANSSON (SD):

Herr talman! Tack för svaret!

Jag har en lite annan syn på detta. Det handlar i första hand om signalvärde. Jag vet att det är 37,50, eller vad ministern nu sa, för 50 000 under ett år, men över en livstids sparande handlar det om tiotusentals kronor, med ränta-på-ränta-effekten och hela den biten.

Det gäller signalvärdet. Detta är andra gången som regeringen går in och försämrar för denna sparform.

Anf. 72 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig ge Josef Fransson en signal: Vi har gått från stora underskott till stora överskott. Vi har en urstark ekonomisk utveckling. Vi har en stark arbetsmarknad. Vi satsar 40 miljarder på nya reformer samtidigt som vi betalar av 40 miljarder på statsskulden. Det är den lägsta statsskulden på 40 år. Vi har klarat det största flyktigmottagande som något OECD-land någonsin har gjort i förhållande till befolkningsutvecklingen utan att låna en enda krona.

Det tycker jag är en bra signal.
(Applåder)

Anf. 73 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Jag håller helt med arbetsmarknadsminister Ylva Johansson om att det behöver vara ordning och reda i finanserna.

Min fråga gäller trovärdighet och rättssäkerhet och att följa lagstiftningen. Det är olagligt att vara jävig. I radioprogrammet *Kaliber* i P1 har man granskat Konstnärsnämnden och deras myndighetsutövning. Regeringen vill ge dem mer pengar, men de är utsatta för jäv i sin myndighetsutövning.

I regelverket för Konstnärsnämnden står det att vänskap inte konstituerar jäv, tvärtom vad lagen i klartext säger.

Vad ska kulturministern göra, framför allt nu när hon vill ge mer pengar till Konstnärsnämnden att fördela, för att se till att regelverket överensstämmer med lagstiftningen?

Anf. 74 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Jag tackar Cecilia Magnusson för frågan.

Ordning och reda är helt centralt, inte minst för regeringen. Det är också oerhört centralt att man som statsråd vet vad man lägger sig i och vad man inte ska lägga sig i samt vad man styr, vad man inte styr och hur man styr. Myndighetsutövning är någonting som vi inte ska ägna oss åt.

Vad gäller den diskussion och det som har avslöjats och debatterats i fråga om Konstnärsnämnden har de själva uttalat att de tar kritiken och reportagen på största allvar och ser över sina riktlinjer för jäv.

Anf. 75 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! Det är ett väldigt konstigt uttalande att ministern inte kan se till att hennes myndigheter faktiskt följer svensk lagstiftning.

När det gäller jävslagstiftning är det mycket klart att vänskap konstituerar jäv. Att se till att följa upp att myndigheterna gör det som de ska är en uppgift för ministern. Det är därför som jag ställer frågan.

Anf. 76 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Vi har Riksrevisionen, vi har en ordning för hur vi följer upp våra myndigheter och vi har myndighetsdialoger. Jag följer den ordning och de regelverk som Sveriges riksdag har satt upp.

Konsumentskydd vid skönhetsbehandlingar

Anf. 77 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag tänker inte fråga statsrådet Bolund om hans förkärlek för subventionerad bäversafari utan fråga honom om skönhetsbehandlingar som går fel.

I dag finns det en olycklig gråzon som rör skönhetsbehandlingar som går fel. I många fall går de naturligtvis bra. Men min fråga gäller när de inte gör det. Det är i dessa fall som politiken måste agera med en fungerande lagstiftning.

Det är många skönhetsalonger som fällt av Allmänna reklamationsnämnden men som inte följer nämndens beslut. ARN sa i somras att man sannolikt inte är rätt instans över huvud taget.

Det finns en färdig utredning med skarpa och effektiva förslag om exempelvis skadestånd vid ekonomiska, fysiska och psykiska skador. Samma utredning föreslår även tillståndsplikt respektive tillsyn.

Min fråga till statsrådet Bolund är: När kommer det skarpa förslag från regeringen, och vad säger du till den unga tjej som i dag inte får stöd och hjälp när någonting går snett vid en skönhetsoperation?

Anf. 78 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar Lars Beckman för en mycket viktig fråga. Detta är ett område där vi som konsumenter inte bara riskerar att drabbas av ekonomiska bakslag om vi inte får det som vi köper, utan där vi även riskerar hälsorisker vid felbehandling. Därför är det extra angeläget att vi ser till att denna marknad verkligen fungerar.

Den utredning som Lars Beckman hänvisar till fick mycket skarp kritik i remissomgången. Det gjorde att vi från regeringens sida valde att inte lägga fram utredningens förslag. I stället arbetar vi nu, framför allt på Socialdepartementet, med att ta fram nya förslag för att just säkerställa tryggheten för oss konsumenter på denna ganska komplicerade marknad. Det är en mycket bred marknad, där det handlar om allt från peeling och enklare ingrepp till kirurgiska ingrepp. Det är klart att det då är en svår avvägning av när det handlar om en vanlig konsumentmarknad och när det handlar om vård, då man kanske ska reglera den på ett striktare och säkrare sätt.

Det är alltså viktigt att vi gör detta på ett bra sätt som verkligen ger den trygghet som vi som konsumenter förtjänar.

Anf. 79 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Det är klart att det är jätteviktigt att regeringen agerar när en marknad inte fungerar. Det är nog inte helt ovanligt att konsumenterna i dag tror att de har någon form av skydd, eftersom de blandar ihop sjukvård och konsumentskydd, precis som ministern antyder.

Men jag hoppas verkligen att regeringen tar tag i denna fråga i närtid. Utredningen tillsattes våren 2014, den presenterades i november 2015 och nu är det 2017. Jag ser därför fram emot att regeringen agerar.

Anf. 80 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag delar verkligen uppfattningen att det är angeläget att det kommer fram förslag på detta område. Det är inte första gången som en utredning presenterar förslag som sedan inte går att förverkliga. Men det gör inte att frågan är mindre akut, utan vi måste verkligen komma framåt. Vi kommer att använda oss av myndigheternas kunskap, och vi kommer att ta fram förslag i närtid för att just säkerställa tryggheten på denna extra utsatta och särskilt viktiga konsumentmarknad.

Anf. 81 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Min fråga går till demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

Jag tittade i söndags på programmet *Agenda* i SVT, där den nationella samordnaren fick frågor bland annat om hur många av de återvändare som har kommit tillbaka till Sverige från terrorismen som kommunerna hade haft kontakt med. Det kunde inte den nationella samordnaren svara på.

Den nationella samordnaren sa också i detta inlägg att Sverige var relativt förskonat när det gäller denna typ av frågor, trots att Sverige är ett av de länder som har drabbats mest inte minst när det gäller inhemsk extremism. Det är 2 000 våldsbejakande islamistiska extremister som i dag utgör ett hot mot vår demokrati. Vi har också tyvärr drabbats av terrorattacker – senast den 7 april i Stockholm.

Min fråga till statsrådet är: Delar statsrådet samordnarens åsikt att vi har varit relativt förskonade i Sverige?

Anf. 82 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Nej, det gör jag definitivt inte. Det finns ingen förskoning i att vi är ett av de länder som är överrepresenterade, skulle jag vilja säga, när det till exempel gäller resande och med det enormt växande antalet islamister och extremister. Säkerhetspolisen har offentliggjort att vi i dag har en stor utmaning när det gäller detta.

Anf. 83 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Statsrådet utsåg den nationella samordnaren Anna Carlstedt i slutet av förra året, och hennes förordnande löper på.

Det är mycket allvarligt att man inte kan svara på faktiska allvarliga frågor men också att man gör denna analys.

Eftersom du, Alice Bah Kuhnke, är det ansvariga statsråd som har utnämnt henne vill jag i dag fråga: Har du förtroende för henne? Kan Anna Carlstedt sitta kvar som nationell samordnare efter detta uttalande?

Anf. 84 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Ja, regeringen har förtroende för de myndighetschefer som vi har utsett fram tills att vi meddelar annat.

Regeringens politik för nationella minoriteter

Anf. 85 EVA-LENA GUSTAVSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Alice Bah Kuhnke. Vad avser regeringen att göra för att stärka våra minoriteter?

Våra fem nationella minoriteter har en särskild ställning. Förvaltningsområdena har varit en framgång sedan uppstarten, från 7 år 2000 till 75 år 2015. Och fler är på väg ute i landet. Men 215 av landets kommuner ingår inte i förvaltningsområden. Grundskyddet tillämpas inte i dessa kommuner, men det tillämpas långt ifrån i alla de 75 förvaltningsområden som redan finns. Om man är pessimist skulle man kunna se det som ett totalt

misslyckande, eller också skulle man kunna se det som att det finns utvecklingspotential.

Vad avser regeringen att göra för att stärka våra nationella minoriteter?

Anf. 86 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! För Sveriges regering är våra nationella minoriteter och deras förutsättningar en självklarhet. Det är också kopplat till vår grundlag, där minoriteternas rättigheter slås fast. Detta är någonting som vi behöver förstärka i vårt land, och det gör vi nu med besked i den budget som har lagts fram.

Vi har avsatt medel för att kunna öppna för fler förvaltningskommuner, vilket är oerhört glädjande. Det finns många kommuner som vill göra mer, vilket man tar på sig om man blir en förvaltningskommun. Vi stärker stödet till nationella minoriteters kultur. Vi gör också en förstärkning när det gäller nationella minoriteters möjligheter att organisera sig i fråga om säkerhetshöjande åtgärder. Tyvärr är det så att inte minst den judiska minoriteten upplever ökade hot och trakasserier. Vi behöver göra mycket mer, vilket den här regeringen kommer att göra.

Anf. 87 EVA-LENA GUSTAVSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret, kulturministern!

Majoritetssamhället har varit mycket lyckosamt i att osynliggöra de nationella minoriteterna, och det är viktigt att arbeta vidare med att synliggöra dem. Därför gläder det mig att regeringen nu satsar stort på detta. Delaktighet och inflytande måste vara självklart. Tack för svaret, alltså!

Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! De nationella minoriteternas kultur och kulturarv är en del av det svenska kulturarvet. Ju mer vi kan investera i de nationella minoriteternas möjligheter att utveckla språket ned i kommande generationer, liksom andra traditioner och vanor, desto mer stärker vi det svenska kulturarvet. Det känns fantastiskt att vara kultur- och demokratiminister i Sveriges regering.

Utbetalning av jordbruksstöd

Anf. 89 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht.

Det svenska jordbruket är till stor del beroende av det jordbruksstöd som kommer. Att vara jordbrukare innebär att man har ett cykliskt utbetalningskrav över året. Man betalar för foder till sina djur på hösten, och det är faktiskt inte till våren man behöver de pengarna utan på hösten då man ska betala för fodret. Därför är det väldigt beklagligt att man nu får vänta och inte riktigt vet när man ska få jordbruksstödet. Det brukar komma på hösten, men det står att det kanske kommer i december.

Jag undrar om statsrådet Bucht tycker att det är rimligt att de svenska jordbrukarna nu ska behöva ta lån för att staten inte betalar ut de jordbruksstöd som annars brukar komma när räkningarna faktiskt kommer.

Anf. 90 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Det är djupt beklagligt att stöden inte kan betalas ut i tid. Jag tror inte att det råder någon politisk oenighet om detta.

Tyvärr delar Sverige denna problematik med alla EU:s 28 länder. Det är i samtliga länder stora problem med utbetalningarna. Det har att göra med att programperioden kom väldigt sent på plats, och det har även delvis att göra med den nationella hanteringen. Man hade ingen programperiod klar från den 1 januari 2014, utan vi fick den klar först i maj 2015. Detta har ställt till mycket problem. Vi har i två olika omgångar tillfört Jordbruksverket ekonomiska medel för att det ska gå att lösa problematiken.

Anf. 91 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Jag gläds åt att statsrådet faktiskt tycker att detta är problematiskt, för det är väldigt provokativt när det regnar guld över nästan alla i regeringens budget men inte över företagen, inte över landsbygden och inte över de svenska jordbruken. Det är svårt att vara företagare när man ska leva på lån och inte veta hur morgondagen ser ut, så detta är jät-teproblematiskt.

Anf. 92 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Detta är en fråga jag följer väldigt noga. Jordbruksverket tillfördes som sagt ekonomiska medel för att man också skulle få system som klarar av utbetalningarna. Man är nu på väg att komma i kapp med dem, och merparten av dem är utbetalda. Det är ändå så att det går åt rätt håll, men det är beklagligt att det har varit på det här sättet. Tyvärr finns problemet i alla andra EU-länder också.

Ett nationellt kulturskolecentrum

Anf. 93 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag tänkte ställa en fråga till kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Först och främst ska jag gratulera till en stor budget, och sedan ska jag gratulera till det uppkomna läget att regeringen kan rida på en högkonjunktur. Nu har vi råd, som ministern uttryckte det vid ett tillfälle. Regeringen blåser alltså på, trots minusränta och trots att det finns en risk för det man kallar en eventuell kraschlandning framöver.

I budgeten finns det en post, och det gäller ett nationellt kulturskolecentrum. Det är troligen tänkt att förläggas till Stockholm och ska få 10 miljoner per år. Detta kommer naturligtvis att bli kvar även framöver, så vid en eventuell lågkonjunktur kan vi räkna med att det finns kvar. Då får vi ta det. Min fråga är vad detta nationella kulturskolecentrum ska syssla med som går utöver den kommunala kompetensen.

Anf. 94 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP):

Herr talman! Det som känns bra i dag, dagen efter att finansministern stod här i kammaren och presenterade regeringens budget, är att vi samtidigt som vi betalar av 40 miljarder på statsskulden investerar 40 miljarder

kronor i vårt land. Vi investerar i alltifrån barn och unga till arbeten och bostäder. Det känns fantastiskt.

Av dessa 40 miljarder investerar vi nu 10 miljoner i kulturskolan. Det är utöver 100 miljoner kronor, alltså totalt 110 miljoner kronor. 10 miljoner av dessa 110 miljoner går till ett kulturskolecentrum där vi ska fortsätta utveckla kulturskolan så att alla barn, oavsett om de har rika föräldrar eller inte, ska få chansen att lära sig animera film, stå på scen, spela ett instrument eller spela teater. Det ska pengarna gå till.

Anf. 95 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Kulturskolan är ett kommunalt ansvar. Vi vet vad den betyder; jag vet det själv.

I Munkedals kommun åläggs barn att gå till kulturskolan efter skolan. Det betyder att elever från Hedekas, som har två och en halv mil till Munkedal, inte kan åtnjuta detta med kulturskolan. Hur ser ministern på det, när det gäller landsbygden och dessa elevers möjligheter?

Anf. 96 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNHKE (MP):

Herr talman! Tack för frågan, Roland Utbult! Det är just därför vi avsätter så mycket medel. Det blir nu 110 miljoner kronor om året till kulturskolan, just för att kommuner som Munkedal ska kunna arbeta med kvalitetshöjande insatser. Det ska inte handla om att man har turen att bo vägg i vägg med kulturskolan, utan det ska gå att investera i kanske infrastruktur eller transporter för att barn ska kunna ta sig dit. Vi är ett så pass rikt land och har en så fantastisk finansminister att vi kommer att kunna göra både och.

Översyn av reglerna för demonstrationstillstånd

Anf. 97 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson.

I medierapporteringen kan vi se hur nazister demonstrerar utan tillstånd. Iklädda uniform och med fanor och sköldar marscherar de på svenska gator och torg. Senast i söndags kunde vi i Göteborg se ett femtiotal personer från den nazistiska organisationen Nordiska motståndsrörelsen marschera. Syftet med denna typ av demonstrationer är att skrämmas, och många människor blir skrämde. Många människors trygghet att röra sig på gator och torg hotas.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Ylva Johansson om regeringen anser att lagstiftningen på området behöver ses över och till och med skärpas och förtydligas.

Anf. 98 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag hör också till dem som blir skrämde och väldigt illa berörd av att se nazister demonstrera på våra gator. Det är självklart så att rätten att uttrycka sig fritt, även för dem som vill inskränka rätten för andra att uttrycka sig fritt, är en viktig grundbult i en demokrati. Men det är också

en viktig grundbult i en demokrati att inte behöva bli skrämmd av marscherande nazister på gatorna.

Detta är självklart ingen lätt avvägning att göra i lagstiftningen. Vi som företräder det fria samhället har att ansvara för en lagstiftning som också ger motståndare till det fria samhället rätt att yttra sig. Den avvägningen och exakt hur den ska göras är en central fråga för regeringen, men jag kan inte ge ett konkret svar på huruvida lagstiftningen ska ses över eller inte. Jag har inte kunskap om det.

Anf. 99 SERKAN KÖSE (S):

Herr talman! Om vi inte agerar är jag rädd att det finns en risk att en ny praxis utarbetas som uppenbarligen tillåter våldsbejakande extremistorganisationer att utan tillstånd marschera i uniform på våra gator. Detta är ett stort hot mot vårt öppna samhälle och vår demokrati.

Anf. 100 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag delar den uppfattningen. Våldsbejakande extremister och nazister som marscherar på våra gator är en situation jag inte vill att vi ska ha. Den konkreta frågan gällande lagstiftningen ligger dock utanför det jag har kompetens att svara på.

Framtagandet av nya växtsorter för livsmedelsproduktion

Anf. 101 MARIANNE PETERSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Bucht. Vi befinner oss i en situation med förändrat klimat, något som påverkar oss alltmer. Om vi i detta läge ska klara en ökad livsmedelsproduktion i Sverige, vilket vi alla här i riksdagen har ställt oss bakom genom livsmedelsstrategin, behövs i vårt odlingslandskap fler växtsorter som är anpassade efter vårt klimat och framtida klimatförändringar.

Vad gör regeringen för att se till att fler nya växtsorter tas fram?

Anf. 102 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för en mycket viktig frågeställning! Växtförädling är en viktig framtidsfråga för såväl jordbruket som frilandsodlingen och växthusodlingen. Inte minst i ljuset av den klimatförändring som sker krävs forskning och utveckling av nya växter.

Regeringen har därför beslutat att tillsätta ett kompetenscentrum för växtförädling vid Sveriges lantbruksuniversitet. I budgetpropositionen för 2018 föreslår vi 20 miljoner till detta kompetenscentrum för växtförädling. Anslaget kommer att höjas med 30 miljoner 2019, och det permanentas sedan på en nivå på 40 miljoner.

Detta är en mycket viktig framtidsfråga för att vi ska kunna bedriva odling framgent också.

Anf. 103 MARIANNE PETERSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret! Det är positivt att regeringen tar tag i detta, eftersom växtsorter som tas fram för vårt klimat oftast innebär att

behovet av växtskyddsmedel minskar. Det såg vi när stråförkortningsmedel förbjöds och man tog fram spannmål med kortare strån.

Med en utökad växtförädling kan vi se fram emot ett minskat behov av växtskyddsmedel som vi i dag ser har varit ett stort problem. Detta är väldigt positivt.

Anf. 104 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Frågan har även diskuterats inom ramen för Nordiska rådet. Vi har dessutom tidigare, i åtgärds paket två för förverkligandet av livsmedelsstrategin, anslagit 11,7 miljoner under en treårsperiod för att jobba med att ta fram växter som klarar de nordliga breddgraderna.

Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden

Anf. 105 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Ylva Johansson. I Sverige har vi nu den högsta sysselsättningen i hela Europa. Det är även den högsta som vi någonsin har haft i Sverige. Detta är positivt och ett bra mått på hur det ser ut på arbetsmarknaden. En så stor del som möjligt av den arbetsföra befolkning ska vara sysselsatt, vilket den nu också är.

Men vi kan bli ännu bättre. Ett viktigt område gäller kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Vi kan se att en av anledningarna till att vi ligger i topp är att vi har ett högt deltagande bland kvinnor. Detta kan dock bli ännu bättre.

Det skiljer i genomsnitt 3,6 miljoner kronor mellan en kvinnas och en mans inkomst under arbetslivet. Detta har olika förklaringar, bland annat lönediskriminering. Men en viktig förklaring är kvinnors lägre deltagande i arbetslivet. Hur kan vi ytterligare öka kvinnors deltagande och sysselsättning?

Anf. 106 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är riktigt att vi har en hög sysselsättningsgrad, och särskilt när vi ser på kvinnors sysselsättningsgrad och deltagande i arbetslivet ligger vi extremt högt vid en internationell jämförelse. Men det finns ingen anledning att vara nöjd. Det finns fortfarande en könsskillnad, och den är oacceptabel. Den minskar visserligen men mer behöver göras.

För att fler kvinnor ska kunna arbeta handlar de insatser som vi gör generellt om att exempelvis möjliggöra barnomsorg på obekvämt arbetstid, vilket regeringen har infört, eller om riktade satsningar för att nyanlända kvinnor ska komma in på arbetsmarknaden, vilket är något som vi nu gör.

Det vi lägger fram i denna budget handlar om att till exempel kunna kombinera föräldraledighet med språkutbildning. Det handlar även om uppsökande verksamhet tillsammans med studieförbunden för att motivera kvinnor till att komma till arbetsmarknaden eller vidare ut i utbildning. Vi har även flera andra insatser.

En viktig fråga i det som Hillevi Larsson tar upp och som gäller lönerna är också ofrivillig deltid. Jag kan glädja Hillevi Larsson med att när vi nu har undersökt saken har vi sett en mycket kraftig minskning av kvinnors ofrivilliga deltid.

Anf. 107 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det avgörande att vi har en feministisk regering, vilket vi nu har. Den ser verkligen könsskillnader som behöver förbättras. En skillnad är att kvinnor ska delta lika mycket som män. Detta är positivt för hela samhället. Det leder till ökade skatteintäkter och sänkt arbetslöshet, men det gynnar också kvinnors inkomster och möjligheter att försörja sig och inte minst möjligheten att få en bättre pension i framtiden. Detta är en otroligt viktig jämställdhetsfråga.

Tack så mycket och lycka till i det fortsatta arbetet!

Anf. 108 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA

JOHANSSON (S):

Herr talman! Jämställdhetsarbetet och den feministiska kampen kommer inte att lyckas med mindre än att man är enveten, envis och systematisk. Vi kommer att behöva fortsätta arbeta tillsammans tills vi når att vi har hela lönen och halva makten.

(Applåder)

Telefoni och bredband på landsbygden

Anf. 109 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Min fråga går till landsbygdsministern. Jag läser att ministern precis som jag är ute mycket på landsbygden och möter mycket folk. Inte kan väl alla oroliga människor som inte har en fungerade telefon eller ett fungerande bredband ha undgått landsbygdsministern? Telia har klippt av koppartråden eller avser att klippa av den.

I dag kan vi i tidningen Corren läsa om Margareta och Eva som bor utanför Åtvidaberg. Där har Telia klippt av koppartråden. Resultatet är inte oväntat. Det går varken att ringa in eller ut, trots att Telia har ställt upp en antennförstärkare. Inte heller mobilen fungerar. Detta är naturligtvis oroadande ifall man exempelvis vill ringa efter ambulans.

Detta är bara två exempel på alla dem som har samma elände runt om i landet. Vad svarar landsbygdsministern alla oroliga ute på landsbygden som inte har samma chans som vi som bor i stan? Vilket ansvar tar staten?

Anf. 110 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för frågeställningen! Jag möter också dessa påpekanden när jag är ute och reser. Men jag måste säga till ledamoten Magnus Oscarsson att jag möter dem alltmer sällan. Regeringen har nu nämligen satsat mycket på en bättre teknik. Det har aldrig funnits så mycket medel till att få ut bredband och därmed lösa telefonproblemen på svensk landsbygd. Det handlar om 5,5 miljarder fram till 2020. Det är alltså 5 500 miljoner till 2020 för att lösa problematiken.

Vi stöter dock på dessa problem då och då. Det är oerhört viktigt att vi får ut tekniken i hela landet. Det är denna regering fast besluten om att lösa.

Anf. 111 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Om detta hade hänt i exempelvis Stockholm hade det blivit ett ramaskri. Men nu händer det på landsbygden, och då blir reaktionen ungefär: Vem bryr sig?

Jag önskar att ministern inte säger som ministrar brukar säga när jag tar upp detta. De brukar säga: Vad gjorde ni under åtta år? Det hände inte ett dugg.

Det är vår politiska makt och plikt att försöka göra något åt saken, oavsett vilken färg det är på regeringen. Vad tänker ministern göra åt det här problemet?

Anf. 112 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Magnus Oscarsson undrar vem som bryr sig. Den här regeringen bryr sig faktiskt. Därför har vi också anslagit historiskt mycket pengar till att lösa tekniken.

Vi gör även en annan justering som gäller den så kallade SOT-nivån. Det handlar om den lägsta hastighet som man får ha. Vi tiodubblar den från en megabit till tio megabit. Vi har även beslutat om en långsiktig strategi som innebär att vi ska öka tempot för att få ut bredband på svensk landsbygd. Vi kommer att se till att detta kommer ut på landsbygden. Vi bryr oss.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.18 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UbU3 Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU2 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag

Punkt 6 (Tolkning och översättning)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)

Votering:

252 för utskottet

36 för res. 4

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 67 M, 3 SD, 21 MP, 19 C, 18 V, 15 L, 14 KD

För res. 4: 34 SD, 2 -

Frånvarande: 18 S, 16 M, 10 SD, 4 MP, 3 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Prot. 2017/18:8

21 september

Punkt 7 (Myndighetsutövning och kommunikations- och motiveringsskyldighet)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

249 för utskottet

39 för res. 5

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 S, 67 M, 21 MP, 19 C, 18 V, 15 L, 14 KD

För res. 5: 37 SD, 2 -

Frånvarande: 18 S, 16 M, 10 SD, 4 MP, 3 C, 3 V, 4 L, 2 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2017/18:17 Politisk information i skolan

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 20 september

2017/18:21 Prioritering av kvinnofriden

av *Gunilla Nordgren* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:22 Ridning som rehabilitering

av *Gunilla Nordgren* (M)

till socialminister *Annika Strandhäll* (S)

2017/18:23 Uppskjutning av E-road Arlanda

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 20 september

2016/17:1902 Nedläggningshot för fristående skolor

av *Isabella Hökmark* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2016/17:1908 Konsekvensutredning av Reepalus förslag

av *Isabella Hökmark* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2016/17:1910 Skjutövningar över Vättern

av *Andreas Norlén* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2016/17:1911 Översyn av beredskapslagstiftning

av *Andreas Norlén* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2016/17:1912 Bilpooler

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2016/17:1917 Tillväxtanalys

av *Per Åsling* (C)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2016/17:1918 Nystartsjobb

av *Annika Qarlsson* (C)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2017/18:4 Kraftiga kostnadshöjningar för sjöfarten

av *Anders Åkesson* (C)

till statsrådet Tomas Eneroth (S)

2017/18:9 Försvarets utökade skjutningar över Vättern

av *Johan Andersson* (S)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 16.02.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.36,

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.18 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3 Anmälan om ersättare	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun	2
Utbildningsutskottets betänkande 2017/18:UbU3	2
Anf. 1 HÅKAN BERGMAN (S).....	2
Anf. 2 ERIK BENGZBOE (M).....	3
(Beslut fattades under § 9.).....	4
§ 7 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag.....	5
Konstitutionsutskottets betänkande 2017/18:KU2	5
Anf. 3 FREDRIK ERIKSSON (SD).....	5
Anf. 4 EMANUEL ÖZ (S)	7
Anf. 5 MARTA OBMINSKA (M)	8
Anf. 6 AGNETA BÖRJESSON (MP).....	9
Anf. 7 PER-INGVAR JOHANSSON (C)	10
(Beslut fattades under § 9.).....	11
Ajournering.....	11
Återupptaget sammanträde	11
§ 8 Frågestund.....	11
Anf. 8 TALMANNEN.....	11
<i>Stärkandet av invandrarkvinnors ställning på arbetsmarknaden</i>	<i>12</i>
Anf. 9 ELISABETH SVANTESSON (M)	12
Anf. 10 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	12
Anf. 11 ELISABETH SVANTESSON (M)	12
Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	12
<i>Anvisningslagens konsekvenser för kommunerna.....</i>	<i>13</i>
Anf. 13 PATRICK RESLOW (-)	13
Anf. 14 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	13
Anf. 15 PATRICK RESLOW (-)	13
Anf. 16 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	14
<i>Budgetanslagen till regional kulturpolitik.....</i>	<i>14</i>
Anf. 17 BENGT ELIASSON (L)	14
Anf. 18 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	14
Anf. 19 BENGT ELIASSON (L)	15
Anf. 20 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	15
<i>Arbetsmarknadspolitiskt stöd till de mest utsatta</i>	<i>15</i>
Anf. 21 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	15

Anf. 22 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	15
Anf. 23 DÉsirÉE PETHRUS (KD).....	16
Anf. 24 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	16
<i>Public service-utredningens uppdrag</i>	16
Anf. 25 OLOF LAVESSON (M).....	16
Anf. 26 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	17
Anf. 27 OLOF LAVESSON (M).....	17
Anf. 28 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	17
<i>Framtiden för extratjänster</i>	17
Anf. 29 ANNELIE KARLSSON (S).....	17
Anf. 30 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	18
Anf. 31 ANNELIE KARLSSON (S).....	18
Anf. 32 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	18
<i>Bibliotekens roll i samhället</i>	18
Anf. 33 STEFAN NILSSON (MP).....	18
Anf. 34 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	19
Anf. 35 STEFAN NILSSON (MP).....	19
Anf. 36 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	19
<i>90-dagarsgarantin</i>	19
Anf. 37 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	19
Anf. 38 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	20
Anf. 39 FREDRIK CHRISTENSSON (C).....	20
Anf. 40 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	20
<i>Torskbeståndet i Östersjön</i>	20
Anf. 41 ISABELLA HÖKMARK (M).....	20
Anf. 42 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	21
Anf. 43 ISABELLA HÖKMARK (M).....	21
Anf. 44 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	21
<i>Regeringens landsbygdsolitik</i>	21
Anf. 45 JEFF AHL (SD).....	21
Anf. 46 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	22
Anf. 47 JEFF AHL (SD).....	22
Anf. 48 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	22
<i>Regeringens åtgärder för att främja hållbart sparande</i>	22
Anf. 49 ADNAN DIBRANI (S).....	22
Anf. 50 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	23
Anf. 51 ADNAN DIBRANI (S).....	23
Anf. 52 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	23

<i>Översyn av artskyddsförordningen</i>	24	Prot. 2017/18:8
Anf. 53 JOHAN HULTBERG (M)	24	21 september
Anf. 54 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	24	-----
Anf. 55 JOHAN HULTBERG (M)	24	
Anf. 56 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	24	
<i>Konsumentrapporten om fastighetsmäklares roll</i>	24	
Anf. 57 JOHANNA HARALDSSON (S)	24	
Anf. 58 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	25	
Anf. 59 JOHANNA HARALDSSON (S)	25	
Anf. 60 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	25	
<i>Arbetsförmedlingens upphandling av utbildningar</i>	26	
Anf. 61 JESSIKA ROSWALL (M).....	26	
Anf. 62 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	26	
Anf. 63 JESSIKA ROSWALL (M).....	26	
Anf. 64 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	26	
<i>Effekter av satsningen på den fria konsten</i>	27	
Anf. 65 GUNILLA CARLSSON (S).....	27	
Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	27	
Anf. 67 GUNILLA CARLSSON (S).....	27	
Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	27	
<i>Höjd skatt på investeringssparkonton</i>	28	
Anf. 69 JOSEF FRANSSON (SD).....	28	
Anf. 70 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	28	
Anf. 71 JOSEF FRANSSON (SD).....	28	
Anf. 72 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	28	
<i>Konstnärsnämndens myndighetsutövning</i>	29	
Anf. 73 CECILIA MAGNUSSON (M).....	29	
Anf. 74 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	29	
Anf. 75 CECILIA MAGNUSSON (M).....	29	
Anf. 76 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	29	
<i>Konsumentskydd vid skönhetsbehandlingar</i>	29	
Anf. 77 LARS BECKMAN (M).....	29	
Anf. 78 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	30	
Anf. 79 LARS BECKMAN (M).....	30	
Anf. 80 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	30	
<i>Den nationella samordnarens syn på återvändande terrorister</i>	31	
Anf. 81 ROGER HADDAD (L)	31	
Anf. 82 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	31	
Anf. 83 ROGER HADDAD (L)	31	
Anf. 84 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	31	

<i>Regeringens politik för nationella minoriteter</i>	31
Anf. 85 EVA-LENA GUSTAVSSON (S)	31
Anf. 86 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
Anf. 87 EVA-LENA GUSTAVSSON (S)	32
Anf. 88 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	32
<i>Utbetalning av jordbruksstöd</i>	32
Anf. 89 LOTTA OLSSON (M)	32
Anf. 90 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	33
Anf. 91 LOTTA OLSSON (M)	33
Anf. 92 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	33
<i>Ett nationellt kulturskolecentrum</i>	33
Anf. 93 ROLAND UTBULT (KD)	33
Anf. 94 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	33
Anf. 95 ROLAND UTBULT (KD)	34
Anf. 96 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP)	34
<i>Översyn av reglerna för demonstrationstillstånd</i>	34
Anf. 97 SERKAN KÖSE (S)	34
Anf. 98 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	34
Anf. 99 SERKAN KÖSE (S)	35
Anf. 100 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	35
<i>Framtagandet av nya växtsorter för livsmedelsproduktion</i>	35
Anf. 101 MARIANNE PETTERSSON (S)	35
Anf. 102 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	35
Anf. 103 MARIANNE PETTERSSON (S)	35
Anf. 104 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	36
<i>Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden</i>	36
Anf. 105 HILLEVI LARSSON (S)	36
Anf. 106 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	36
Anf. 107 HILLEVI LARSSON (S)	37
Anf. 108 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S)	37
<i>Telefoni och bredband på landsbygden</i>	37
Anf. 109 MAGNUS OSCARSSON (KD)	37
Anf. 110 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	37
Anf. 111 MAGNUS OSCARSSON (KD)	38
Anf. 112 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	38
Ajournering	38
Återupptaget sammanträde	38
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	38
UbU3 Rätt att fullfölja introduktionsprogram i gymnasieskolan efter flytt till en annan kommun	38

KU2 En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag.....	38	Prot. 2017/18:8 21 september -----
§ 10 Bordläggning.....	39	
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	39	
§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	40	
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 16.02.....	40	